

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
**INŠPEKTORAT RS ZA
VARSTVO PRED NARAVNIMI IN
DRUGIMI NESREČAMI**
Kardeljeva ploščad 21, 1000 Ljubljana
telefon: (01) 431-00-91, faks: (01) 230-13-68
E-pošta: irsvndn@mors.si

Številka: 013-03-2/2002

Datum: 11. 1. 2004

P O R O Č I L O

**O DELU INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI**

V LETU 2003

KAZALO

1	ORGANIZIRANOST IN PRISTOJNOSTI	5
1.1	Organiziranost	5
1.2	Pristojnosti	5
2	STATISTIČNI PODATKI O OPRAVLJENIH NALOGAH	7
2.1	Pregled števila vseh opravljenih nalog v letu 2003	7
2.2	Pregled opravljenih nalog na področju varstva pred požarom	8
2.3	Pregled opravljenih nalog na področju zaščite in reševanja.....	9
2.4	Pregled opravljenih skupnih inšpekcijskih pregledov s področja varstva pred požarom in področja zaščite in reševanja	9
3	VARSTVO PRED POŽARI	10
3.1	Naftni derivati	10
3.2	Gospodarski in javni objekti	10
3.3	Vzgojno varstveni zavodi in šole.....	11
3.4	Stanovanjski in nastanitveni objekti	11
3.5	Gasilski zavod Ravne	11
3.6	Pregledi organizacij, ki so pooblašcene za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite.....	12
3.7	Pregledi v organizacijah, ki so pooblašcene za izvajanje požarnega varovanja.....	12
3.8	Pregledi pri vzdrževalcih gasilnikov in preizkuševalcih hidrantnih omrežij	13
3.9	Problematika predpisov na področju varstva pred požarom in izdajanje soglasij.....	13
4	ZAŠČITA IN REŠEVANJE	15
4.1	Inšpekcijski pregledi v občinah	15
4.1.1	Ugotovitve	15
4.1.2	Predlogi	17
4.2	Inšpekcijski pregledi na področju varstva pred utopitvami.....	17
4.3	Nadzor nad izvajanjem nadomestne civilne službe in 30-dnevnega usposabljanja za zaščito in reševanje	19
4.3.1	Ugotovitve	21
4.3.1.1	Splošne ugotovitve.....	21
4.3.1.2	Ugotovljene nepravilnosti.....	22
4.3.2	Zaključek	22
5	KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA.....	23
5.1	Kadrovska struktura.....	23
5.2	Materialno stanje	24
6	USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE	26
7	SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI	27
8	SKLEPNE UGOTOVITVE	28
9	PRELOGI ZA IZBOLJŠANJE STANJA	33

POVZETEK

V "Poročilu o delu Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v letu 2003" je prikazana organiziranost ter pristojnosti Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat) v skladu z obstoječo zakonodajo Republike Slovenije ter podroben pregled števila opravljenih nalog v letu 2003 z primerjalnim pregledom števila opravljenih nalog v letu 2002.

Inšpektorat je opravil skupaj 24.263 nalog, od tega 18.773 nalog na področju upravnih zadev (21.135 v letu 2002) in 5.490 nalog na področju inšpekcijskega nadzora (5.368 v letu 2002).

Na področju varstva pred požarom je inšpektorat izdal 12.310 požarnih soglasij, od tega je bilo 1.203 soglasij k lokacijskim dovoljenjem, 6.353 soglasij h gradbenim dovoljenjem, 1.699 soglasij k enotnemu dovoljenju za gradnjo, 2.451 k uporabnim dovoljenjem in 413 soglasij k osnutkom prostorskih izvedbenih načrtov. Inšpektorji so sodelovali pri 783 lokacijskih ogledih in obravnavah, 3.807 tehničnih pregledih, sodelovali v 97 komisijah za ugotavljanje vzrokov požarov ter v 226 intervencijah ob požaru, eksploziji ali drugi nesreči.

Skladno z določili novega zakona o graditvi objektov, ki je začel veljati leta 2003, so inšpektorji izdali 62 mnenj k lokacijskim načrtom, 1.623 projektnih pogojev na idejne zasnove projektiranja, 178 požarnovarnostnih smernic ter 191 odločb o zavrnitvi izdaje soglasja h gradbenemu dovoljenju.

Na področju varstva pred požarom je inšpektorat opravil 3.308 inšpekcijskih pregledov, od tega 2.533 v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, 594 v stanovanjskih ali drugih bivalnih in gospodarskih objektih, 85 v društvih ali drugih nevladnih organizacijah, 71 v občinah, 10 v ministrstvih ali drugih državnih organih in 10 v vojaških objektih. Izdanih je bilo 1.338 ureditvenih odločb za odpravo pomanjkljivosti na področju varstva pred požarom.

Na področju zaščite in reševanja je inšpektorat opravil 207 inšpekcijskih pregledov, od tega 74 v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, 8 v občinah, 10 v društvih in drugih nevladnih organizacijah, 5 v zakloniščih in 110 v kopališčih. Izdanih je bilo 38 ureditvenih odločb za odpravo pomanjkljivosti na področju zaščite in reševanja ter 10 mnenj k obratovalnim dovoljenjem kopališč. Poleg tega je inšpektorat spremljal naslednje vaje: meddržavno vajo zaščite, reševanja in pomoči "PREZID - ČABAR 2003", državno vajo zaščite, reševanja in pomoči "POŽAR 2003" ter vodstveno obrambno-zaščitno vajo kriznega vodenja in upravljanja "IZZIV 2003".

Inšpektorat je na skupnem področju varstva pred požarom ter zaščite in reševanja opravili 200 skupnih inšpekcijskih pregledov. Od tega je bilo 173 inšpekcijskih pregledov v gospodarskih družbah, zavodih ali drugih organizacijah, 4 v občinah, 3 v društvih ali drugih nevladnih organizacijah, 3 v stanovanjskih ali drugih bivalnih ali gospodarskih objektih, 15 v zakloniščih in 2 v kopališčih. Na skupnem delovnem področju je bilo izdanih 27 ureditvenih inšpekcijskih odločb o odpravi pomanjkljivosti.

Pri inšpekcijskih pregledih tako na področju varstva pred požarom kot na področju zaščite in reševanja inšpektorat ugotavlja, da različni vzroki pogojujejo nezadovoljivo stanje v posameznih subjektih. Nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti se v glavnem odražajo v pomanjkljivem usposabljanju zaposlenih, slabem vzdrževanju sredstev, ki so namenjena zaščiti in reševanju, slabi interni ureditvi varstva pred požarom v posameznih subjektih oziroma pomanjkljivih

načrtih s področja zaščite in reševanja.

Bolj učinkovito delo inšpektorjev na področju varstva pred požarom otežuje zastarela zakonodaja, ki izvira iz sedemdesetih oziroma celo šestdesetih let. Največ težav predstavljajo zastareli predpisi s področja prostorskega planiranja ter graditve objektov, ki bi morali urediti varen umik ljudi, živali in premoženja iz objektov v primeru požara, predpisi o skladiščenju vnetljivih tekočin itd.

V inšpektoratu je poleg glavnega inšpektorja in njegovega namestnika sistemiziranih 77 delovnih mest. Od tega je 62 inšpektorjev in 15 strokovno tehničnih in administrativnih sodelavcev. Ob koncu leta 2003 je bilo zaposlenih 67 delavcev, in sicer 52 inšpektorjev in 15 strokovno tehničnih in administrativnih sodelavcev. Med zaposlenimi je 29 žensk in 38 moških.

V letu 2003 je inšpektorat organiziral in izvedel dva letna posveta za vse delavce inšpektorata. Posamezni inšpektorji so se udeležili več domačih in tujih mednarodnih seminarjev, strokovnih delavnic, sejmov ter posvetov. Ob delu se je v letu 2003 izobraževalo pet zaposlenih, dva za pridobitev zahtevane izobrazbe, ki sta izobraževanje tudi zaključila, trije pa za pridobitev višje izobrazbe od zahtevane, ki pa izobraževanje še nadaljujejo.

Inšpektorat pri svojem delu aktivno sodeluje pri programih drugih organizacij, predvsem v programih Gasilske zveze Slovenije, programih usposabljanj v izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu. Inšpektorji so člani izpitnih komisij za serviserje gasilnikov, pooblaščenca za varstvo pred požarom, poklicne gasilce, inšpektorje za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in v komisiji za strokovni izpit pri Ministrstvu za notranje zadeve. Glavni inšpektor sodeluje v predsedstvu in poveljstvu Gasilske zveze Slovenije ter je stalni člana slovenske delegacije nacionalnega komiteja mednarodne gasilske organizacije CTIF.

1 ORGANIZIRANOST IN PRISTOJNOSTI

1.1 ORGANIZIRANOST

Inšpektorat je organ v sestavi Ministrstva za obrambo Republike Slovenije. V skladu s pravilnikom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Ministrstva za obrambo in organov v sestavi deluje v njegovem okviru naslednje organizacijske enote:

- Sektor za inšpekcijski nadzor varstva pred požarom,
- Sektor za inšpekcijski nadzor zaščite in reševanja,
- Služba za splošne zadeve in
- izpostave: Celje, Koper, Gorenjska, Posavje, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Slovenj Gradec in Trbovlje.

1.2 PRISTOJNOSTI

Pristojnosti in naloge inšpekcijskega nadzora sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki jih izvaja inšpektorat, so predvsem opredeljene z zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 33/00 - odl. US: U-I-313/98 in 87/01 - ZMatD), zakonom o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 71/93, 87/01 in 110/2002 - ZGO-1), zakonom o gasilstvu (Uradni list RS, št. 71/93, 1/95, 28/95, 73/97 - odl.US: U-I-341/94 in 28/00), zakonom o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00 in 110/02 - ZGO-1) in drugimi predpisi.

Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora poleg naštetih zakonov pri odločanju o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb in drugih strank inšpekcijske postopke urejajo tudi posamezni predpisi s področja prostorskega planiranja, graditve objektov, nevarnih snovi, prometa in varstva naravnega okolja.

Inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami izvajajo nadzor na področju varstva pred požarom, zaščite in reševanja in varstva pred utopitvami, predvsem nad:

- načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za varstvo pred požarom po posameznih področjih oziroma dejavnostih;
- usklajenostjo projektne, tehnične in druge dokumentacije s predpisi o varstvu pred požarom;
- delovanjem gasilskih enot;
- pooblaščenimi fizičnimi in pravnimi osebami, ki opravljajo naloge varstva pred požarom;
- vodenjem evidenc in podatkov o požarih in eksplozijah;
- izvajanjem usposabljanja zaposlenih;
- izvajanjem preventivnih ukrepov;
- izvajanjem ukrepov za preprečevanje in zmanjšanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- stanjem načrtov in drugih priprav za zaščito, reševanje in pomoč;
- izvajanjem nalog opazovanja, obveščanja in alarmiranja;
- usposobljenostjo, opremljenostjo in pripravljenostjo štabov, enot in služb Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- izvajanjem usposabljanja za zaščito, reševanje in pomoč, nadzor nad usposabljanjem za potapljanje z avtonomno potapljaško opremo in nad usposabljanjem za tehnično potapljanje;
- nadzor nad razporejenimi potapljači;
- nadzor nad urejenostjo posameznih kopališč glede reševalcev iz vode in zagotavljanja predpisane reševalne opreme in sredstev;

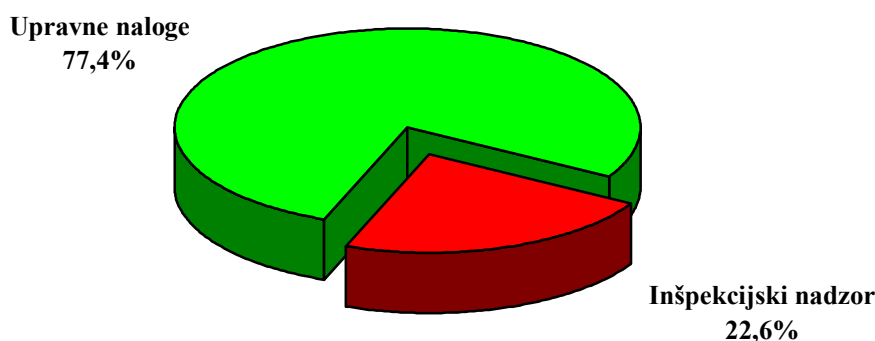
- nadzor nad organizacijami, ki se ukvarjajo s športnimi dejavnostmi in organizatorji dejavnosti v prostem času in prireditelji, v in ob vodi glede reševalcev iz vode in zagotavljanja predpisane reševalne opreme in sredstev;
- nadzor nad izposojevalnicami opreme in sredstev, ki so namenjena športnim dejavnostim in dejavnostim v prostem času;
- nadzor nad gasilskimi in drugimi reševalnimi službami;
- opravljanjem upravnih in strokovnih zadev na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- izdajajo:
 - soglasja k osnutkom prostorskih ureditvenih načrtov, lokacijskim, gradbenim, uporabnim in enotnim dovoljenjem in
 - mnenja k obratovalnim dovoljenjem za naravna kopališča.

2 STATISTIČNI PODATKI O OPRAVLJENIH NALOGAH

2.1 PREGLED ŠTEVILA VSEH OPRAVLJENIH NALOG V LETU 2003¹

V letu 2003 so inšpektorji Inšpektorata opravili skupaj 24.263 (26.503)² nalog, kar je za 8,5 odstotkov manj kot leto prej. Od tega je bilo opravljenih 18.773 (21.135) nalog na področju upravnih zadev in 5.490 (5.368) nalog na področju inšpekcijskega nadzora.

Iz zbranih podatkov o opravljenem delu Inšpektorata v letu 2003 je razvidno, da je bilo 77,4 (79,7) odstotkov dela opravljenega na področju upravnih zadev in 22,6 (20,3) odstotkov na področju inšpekcijskega nadzora.

Inšpektorji so v letu 2003 izdali 14.183 (15.197) mnenj, smernic, projektnih pogojev in soglasij k osnutkom prostorskih izvedbenih načrtov, lokacijskim, gradbenim enotnim dovoljenjem za gradnjo in uporabnim dovoljenjem. Opravili so 4.913 (6.206) ogledov, obravnav ali sodelovali v raznih komisijah in intervencijah.

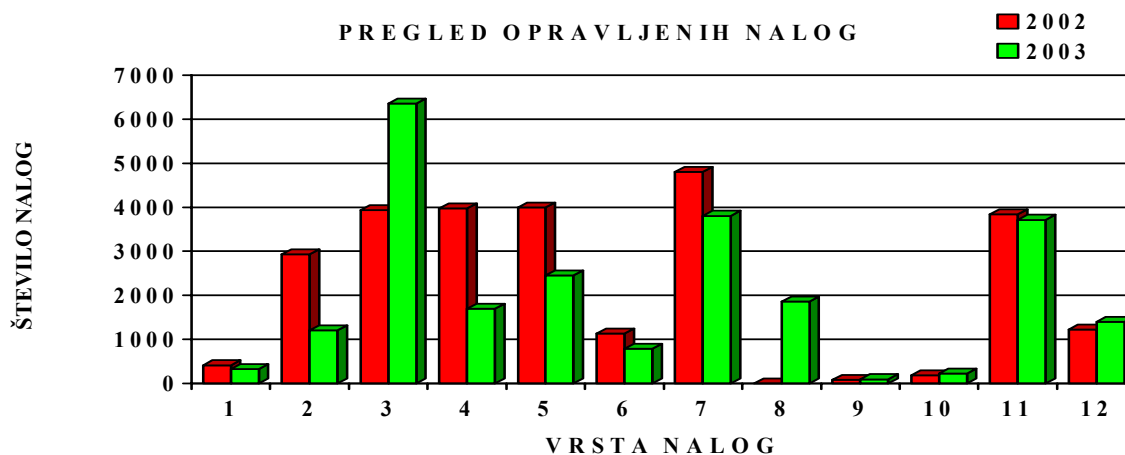
Inšpekcijskih pregledov so inšpektorji opravili skupaj 3.715 (3.847) ali za 3,4 odstotkov manj kot leto prej. Od tega je bilo opravljenih 2.780 (3.253) inšpekcijskih pregledov v gospodarskih družbah, zavodih ali drugih organizacijah, 83 (30) inšpekcijskih pregledov v občinah, 98 (65) v društvih ali drugih nevladnih organizacijah, 597 (370) v stanovanjskih in drugih bivalnih ali gospodarskih objektih, v ministrstvu ali drugem državnem organu 10 (16), v vojaških objektih 11 (7), v zakloniščih 20 (25) inšpekcijskih pregledov in 116 (81) inšpekcijskih pregledov kopališč.

Na podlagi opravljenih inšpekcijskih pregledov so inšpektorji izdali 1.403 (1.225) inšpekcijskih ureditvenih odločb. Sodniku za prekrške so bilo prijavili 17 (21) fizičnih in pravnih oseb. Mandatno kazen na kraju prekrška so inšpektorji izrekli 32-krat (7) oziroma izdali potrdila o prekršku (plačilni nalog).

¹ Podrobnejši številčni pregled opravljenih nalog se nahaja v Prilogah 1 in 2.

² Številke v oklepaju so podatki za leto 2002.

Inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, so v letu 2003 poleg zgoraj navedenih nalog opravili tudi 8.636 (9.016) ostalih pomembnih nalog, ki niso zajete v redno statistično obdelavo, kot so: strokovne obravnave, nadzor v naravnem okolju, obravnave za razne prireditve, ogled in spremljanje vaj, komisijski ogledi za dovoljenje za obrt, nadzor nad izvajanjem dimnikarskih storitev-opozorila, pregledi opreme pri vzdrževalcih idr.), sodelovali na 1.057 (863) sestankih in na 450 (381) posvetih.

LEGENDA:

1. Soglasja k osnutkom prostorskih načrtov	7. Tehnični pregledi
2. Soglasja k lokacijskim dovoljenjem	8. Projektni pogoji, smernice in mnenja
3. Soglasja h gradbenim dovoljenjem	9. Sodelovanje v komisijah za ugotavljanje vzrokov požarov
4. Soglasja k enotnemu dovoljenju za gradnjo	10. Intervencije ob požaru, eksploziji ali drugi nesreči
5. Soglasja k uporabnim dovoljenjem	11. Inšpekcijski pregledi
6. Lokacijski ogledi in obravnave	12. Ureditvene odločbe

2.2 PREGLED OPRAVLJENIH NALOG NA PODROČJU VARSTVA PRED POŽAROM

Največ nalog na področju varstva pred požarom je Inšpektorat opravil z izdajanjem požarnih soglasij, ki jih je v letu 2003 izdal skupaj 12.310 (15.162). Od tega je bilo izdano 1.203 (2.936) soglasij k lokacijskim, 6.353 (3.933) h gradbenim, 1.699 (3.974) k enotnemu dovoljenju za gradnjo, 2.451 (4.993) k uporabnim dovoljenjem in 413 (326) soglasij k osnutkom prostorskih izvedbenih načrtov.

Na podlagi določil novega zakona o graditvi objektov so inšpektorji v letu 2003 začeli izdajati tudi mnenja k lokacijskim načrtom 62, projektne pogoje na idejne zasnove projektiranja 1.623, požarnovarnostne smernice 178, odločbe o zavrnitvi izdaje soglasja 191.

Opravili so 783 (1.132) lokacijskih ogledov in obravnav, 3.807 (4.806) tehničnih pregledov, sodelovali v 97 (84) komisijah za ugotavljanje vzrokov požarov ali eksplozij, pri intervencijah ob požaru, eksploziji ali drugi nesreči pa so sodelovali v 226 (184) primerih.

Inšpekcijskih pregledov na področju varstva pred požarom je bilo opravljenih skupaj 3.308 (3.317), kar je za 9 pregledov manj ali za 0,3 odstotkov manj kot leto prej. Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, in sicer 2.533 (2.897); od tega je bilo opravljenih 1.886 (2.089) rednih pregledov, 385 (379) ponovnih pregledov in 262 (429) izrednih pregledov. V stanovanjskih ali drugih bivalnih in gospodarskih

objektih je bilo opravljenih 594 (327) rednih inšpekcijskih pregledov. V društvih ali drugih nevladnih organizacijah je bilo opravljenih 85 (56) inšpekcijskih pregledov; od tega 62 (36) rednih pregledov, 11 (5) ponovnih in 12 (15) izrednih pregledov. V občinah je bilo opravljenih 71 (14) inšpekcijskih pregledov; od tega 1 (5) reden, 8 (1) ponovnih in 62 (8) izrednih inšpekcijskih pregledov. V ministrstvu ali drugem državnem organu je bilo opravljenih 10 (10) inšpekcijskih pregledov. V vojaških objektih pa je bilo opravljenih 11 (7) rednih inšpekcijskih pregledov.

Predlog sodniku za prekrške s področja varstva pred požarom je bil podan v 17 (18) primerih. Mandatno je bilo kaznovanih je bilo 32 (7) oseb.

Inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami so v letu 2003 izdali 1.338 (1114) inšpekcijskih ureditvenih odločb za odpravo pomanjkljivosti na področju varstva pred požarom.

2.3 PREGLED OPRAVLJENIH NALOG NA PODROČJU ZAŠČITE IN REŠEVANJA

V letu 2003 so inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami na področju zaščite in reševanja opravili skupaj 207 (214) inšpekcijskih pregledov. Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v gospodarskih organizacijah, in sicer 74 (101); od tega je bilo opravljenih 46 (72) rednih pregledov, 24 (26) ponovnih pregledov in 4 (3) izrednih pregledov. V občinah je bilo opravljenih 8 (14) inšpekcijskih pregledov; od tega 4 (3) rednih in 4 (5) izrednih inšpekcijskih pregledov. V društvih ali drugih nevladnih organizacijah je bilo opravljenih 10 (6) rednih inšpekcijskih pregledov; od tega 8 (3) rednih in 2 (3) izredna inšpekcijska pregleda. V kopališčih je bilo opravljenih 110 (74) inšpekcijskih pregledov. V zakloniščih pa je bilo opravljenih 5 (13) inšpekcijskih pregledov.

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti na področju zaščite in reševanja so inšpektorji izdali 38 (79) inšpekcijskih ureditvenih odločb.

Inšpektorji so izdali tudi 10 (35) mnenj k obratovalnim dovoljenjem kopališč.

2.4 PREGLED OPRAVLJENIH SKUPNIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV S PODROČJA VARSTVA PRED POŽAROM IN PODROČJA ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Inšpektorji so v letu 2003 opravili 200 (316) skupnih inšpekcijskih pregledov s področja varstva pred požarom in področja zaščite in reševanja. Od tega: 173 (255) inšpekcijskih pregledov v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji, 4 (2) v občini, 3 (3) v društvu ali drugi nevladni organizaciji, 3 (43) v stanovanjskem ali drugem bivalnem ali gospodarskem objektu, 15 (6) v zaklonišču in 2 (7) v kopališču.

Z obeh delovnih obh delovnih področij so inšpektorji izdali 27 (32) ureditvenih inšpekcijskih odločb o odpravi pomanjkljivosti.

3 VARSTVO PRED POŽARI

3.1 NAFTNI DERIVATI

V vseh velikih skladiščih naftnih derivatov potekajo postopki za širitev skladiščnega prostora za potrebe državnih rezerv in drugih družb, katerih dejavnost je povezana z naftnimi derivati. Pri presojanju ustreznosti načrtovanih gradenj in izdajanju požarnih soglasij preverjamo usklajenost z veljavnimi predpisi, predvsem Pravilnikom in tehničnimi predpisi o gradnji naprav za vnetljive tekočine ter o uskladiščenju in pretakanju vnetljivih tekočin iz leta 1971. V letu 2002 je bil sprejet Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve, ki je zmanjšal predpisane medsebojne odmike med rezervoarji, ki so namenjeni državnim blagovnim rezervam, ne pa tudi med rezervoarji ki so v lasti drugih družb. S tem se je na lokacijah skladišč naftnih derivatov ustvarila nerazumljiva razlika in zmeda, saj obstajajo na istem skladišču dvojna merila za medsebojne odmike rezervoarjev.

Na inšpekcijskih pregledih je bila večkrat izpostavljena problematika nepravilnega skladiščenja in uporabe nevarnih kemikalij. Inšpektorji rešujejo problematiko z ureditvenimi odločbami, vendar pri tem naletijo na oviro zaradi neusklajenosti predpisov. Zakon o kemikalijah - Zkem-UPB1 (Uradni list RS, št. 110/2003), ki na podlagi nevarnih lastnosti razvršča kemikalije v 15 skupin, ni usklajen s Pravilnikom o gradnji naprav za vnetljive tekočine ter o uskladiščenju in pretakanju vnetljivih tekočin iz leta 1971, ki je še veljaven in na podlagi katerega inšpektorji izvajajo nadzor.

3.2 GOSPODARSKI IN JAVNI OBJEKTI

V gospodarskih družbah je bilo ugotovljeno, da na stanje požarne varnosti v veliki meri vplivajo nenehne spremembe v dejavnosti, tehnoloških postopkih, spremembah v organiziranosti in lastništvu in s tem povezanimi racionalizacijami, ki gredo dostikrat v škodo požarne varnosti. Razdrobljene dejavnosti se na obstoječih kompleksih, ki so prej predstavljali funkcionalno celoto, na novo razmejujejo glede lastništva, uporabe objektov in naprav. Poleg tega se spremembe običajno izpeljejo brez ustreznih dovoljenj. Za skupne naprave (hidrantno omrežje, varnostno razsvetljavo in druge vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite), skupno funkcionalno zemljišče oz. za obratovanje celotnega objekta ne skrbi nihče.

Pri rednem inšpekcijskem nadzoru ugotavljamo nepravilno skladiščenje, neredno vzdrževanje in izklapljanje aktivne požarne zaščite in gasilsko tehničnih sredstev, neizvajanje požarnih straž, neredno vzdrževanje skladišč plina in plinskih trošil, slabo in neredno izvajanje izobraževanja in poučevanja delavcev o požarnovarnostnih ukrepih na delovnem mestu, neizvajanje kontrolnih pregledov objektov itd.

Eden glavnih problemov v lesni industriji predstavljajo lakirnice in lakirne kabine, ki niso urejene po predpisih (stabilna naprava za gašenje v lakirnih kabinah s suhim filtrom, kontrolirana ventilacija) ali pa se predmeti lakirajo kar v prostorih, ki so namenjeni za strojno obdelavo lesa.

Glavni problem Slovenskih železnic so požari ob progah, ki jih povzroča muzejski vlak ali vlaki na progah Kozina - Koper, Divača - Sežana. V letošnjem letu je prišlo do ponovne reorganizacije

Slovenskih železnic in s tem posledično do nedefiniranih pristojnosti s področja varstva pred požarom med posameznimi organizacijskimi enotami.

Zaradi gradnje velikih prodajnih kompleksov z velikimi požarnimi sektorji in zaradi uvajanja zahtevnejših tehnologij se pojavlja problem s preskrbo vode za gašenje požarov, ki je nezadostna. Zaradi tega problema si investitorji za takšne objekte ne morejo pridobiti uporabnega dovoljenja.

Specifično problematiko predstavljajo javni objekti, kjer prebiva ali se občasno zadržuje večje število ljudi, ki so bili zasnovani v preteklosti in ne odgovarjajo sodobnim zahtevam požarne varnosti. Rešitve zahtevajo večja investicijska vlaganja, zato se ta problematika le počasi rešuje. Izstopajoč po problematiki v tej kategoriji objektov je visoki objekt Kliničnega centra v Ljubljani, na kar opozarjamo že vrsto let.

3.3 VZGOJNO VARSTVENI ZAVODI IN ŠOLE

Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora v bolnišnicah, šolah in vrtcih, domovih za starejše občane, zdraviliščih ter podobno predstavljajo pereč problem starejši objekti, ki že po zasnovi ne zadovoljujejo niti minimalnih zahtev po zadovoljivi stopnji varstva pred požarom. V nekaterih od teh objektov se pomanjkljivosti, ugotovljene že pred leti, prepočasi odpravljajo. Vzrok je v zagotavljanju finančnih sredstev za sanacijo teh objektov.

3.4 STANOVANJSKI IN NASTANITVENI OBJEKTI

Po ocenah inšpektorjev je v stanovanjskih objektih največ problemov zaradi nedorečenosti glede razmejitve pravic in odgovornosti med lastniki, najemniki in upravniki. Ukrepanje inšpektorja v primeru neustreznih dimnih vodov in napeljav, naknadne predelave, vzdrževanja in kontrole gasilnih tehničnih sredstev je zato oteženo. Na terenu je bilo tudi ugotovljeno, da se obveznosti o vzdrževanju, preurejanju in ravnanju s skupnimi napravami in napeljavami ne nadzirajo po prvenstveni pristojnosti, oziroma se druge pristojne inšpekcije (zdravstvena, stanovanjska) izmikajo ukrepanju v teh zadevah. Eden od vzrokov, ki še dodatno zaplete ukrepanje, je večje število zavezancev/strank.

V skupnih prostorih so razni gorljivi materiali, vnetljive tekočine, plinske jeklenke in razne ovire (cvetlična korita, stojala za sušenja perila in odslužena bela tehnika, mopedi, kolesa), ki ogrožajo varen umik. V nekaterih objektih so centralne kurjave na tekoče gorivo kar v kletnih prostorih namenjenih za hrambo ozimnice. Brez dovoljenj si uredijo kotlovnice na tekoče gorivo. Skladiščenje kurilnega olja je neprimerno. Velik problem so intervencijske poti za gasilce, ki so zaparkirane in nedostopne.

3.5 GASILSKI ZAVOD RAVNE

Pri reševanju položaja Gasilskega zavoda Ravne je s svojo strokovno pomočjo sodelovala tudi naša inšpekcija.

3.6 PREGLEDI ORGANIZACIJ, KI SO POOBLAŠČENE ZA PREGLEDOVANJE IN PREIZKUŠANJE VGRAJENIH SISTEMOV AKTIVNE POŽARNE ZAŠČITE

V letu 2003 je bilo v skladu s pravilnikom o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 22/95 in 73/97) izdano skupaj 1.536 (1.573) potrdil o brezhibnem delovanju vgrajenih sistemov. Za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite je bilo pooblaščenih šest organizacij. V tekočem letu sta dve organizaciji obnovili pooblastilo, dve pa sta zaprosili za izdajo pooblastila. Pridobili ga še nista, ker postopek še traja. Mnenja smo, da širitev števila preglednikov ni potrebna, ker se pojavlja nelojalna konkurenca okoli cene storitev, inšpektorji pa nismo usposobljeni za nadzor kvalitete opravljenih pregledov.

Zaradi večjega števila pooblaščenih izvajalcev pregledov in posledično zaradi borbe za zavezanca, je kakovost pregledov vprašljiva. Dogaja se, da si zavezanec, v kolikor ne dobi potrdila pri prvem izvajalcu pregledov, najde drugega, ki mu potrdilo izda. Zaradi enotnejšega kriterija izvajalcev pregledov bi bilo potrebno izdelati program, po katerem bi morali izvajalci pregledov opravljati preglede, ker tuji predpisi (večinoma nemški in iz ZDA), ki jih pri pregledih uporabljajo, niso povsem identični. Slovenskih predpisov za sisteme aktivne požarne zaščite nimamo. Zato se pri periodičnem pregledu in preizkusu vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite ugotavlja le, ali ustreza predpisom, ki so navedeni v projektu in ne predpisom, ki so veljavni v trenutku ponovnega pregleda. S tem pa negiramo tehnični razvoj na tem področju in dovoljujemo, da imajo zavezanci v uporabi sisteme 20 in več let brez vsakega tehničnega posodabljanja.

Ali je sistem aktivne požarne zaščite projektiran v skladu s predpisom navedenim v projektu, bi moral ugotavljati že inšpektor za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ko izdaja požarno soglasje h gradbenemu dovoljenju. Zaradi določil zakona o graditvi objektov, ki določa obseg projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, v tem projektu ni podrobnosti, ki so pomembne za samo izvedbo in ni možno preveriti kvalitete projekta. Ker inšpektor ni usposobljen za strokovni pregled, recenzijske komisije pa še ne funkcionirajo, izda požarno soglasje na podlagi izjave projektanta, da je pri projektiranju upošteval ustrezne predpise. Zaradi tega imamo sisteme, ki so manj učinkoviti, kot bi lahko bili oziroma, kot bi morali biti glede na predpis.

Inšpektorji izdajajo požarno soglasje na projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja. Iz teh projektov ni razvidno kako bo izvedena vgradnja sistemov glede na tehnologijo in dejansko stanje na objektu. Zato bi bilo smiselno, da bi izvajalci pregledov izvajali nadzor tudi med vgradnjo sistemov in ne samo na koncu, ko izdajajo potrdila. S tem bi zmanjšali napake na vgrajenih sistemih, zmanjšali stroške in povečali učinkovitost posameznih sistemov. Ta praksa je v tujini običajna.

3.7 PREGLEDI V ORGANIZACIJAH, KI SO POOBLAŠČENE ZA IZVAJANJE POŽARNEGA VAROVANJA

V skladu s pravilnikom o pogojih za izvajanje požarnega varovanja (Uradni list RS, št. 64/95) ima pooblastilo 43 izvajalcev. V tekočem letu je obnovilo oz. pridobilo pooblastilo deset izvajalcev. V postopku obnovitve pooblastila je bil pri njih opravljen inšpekcijski nadzor. Praktičnega preizkusa kvalitete varovanja ni mogoče opraviti, saj bi bil za to potreben dostop v

objekt. Ob nadzoru je bilo ugotovljeno, da so pogodbe, ki jih sklepajo s strankami pomanjkljive, saj največkrat ne vsebujejo določb glede intervencije ob alarmu, načinu vstopanja, obveščanja strank, hkrati pa sklepajo pogodbe s strankami, ki nimajo potrdil o brezhibnem delovanju naprav za javljanje požara. Tudi poročanje o strankah, kljub opozorilom ni pravočasno. Na tem področju je v preteklem obdobju prišlo tudi do več reorganizacij in kadrovskih sprememb, ki niso bile pravočasno sporočene Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, tako da so pooblastila netočna.

3.8 PREGLEDI PRI VZDRŽEVALCIH GASILNIKOV IN PREIZKUŠEVALCIH HIDRANTNIH OMREŽIJ

V skladu s pravilnikom o minimalnih tehničnih in drugih pogojih za vzdrževanje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov (Uradni list RS, št. 22/95) ima pooblastilo 163 izvajalcev. V tekočem letu so bili opravljeni inšpekcijski pregledi opreme v zvezi s pridobitvijo oziroma obnovitvijo pooblastila pri 29 vzdrževalcih. Pregledi so po našem mnenju nepopolni, ker pregledujemo samo popolnost opreme in način vodenja evidence, ne pregledujemo pa kvalitete vzdrževanja, ker je zaradi obsežnosti pregledanih gasilnikov praktično nemogoče (ocenjujemo, da letno pregledajo vzdrževalci čez 200.000 gasilnikov), pa tudi inšpektorji za to niso usposobljeni. Lastniki certifikatov, ki morajo zagotoviti vzdrževanje aparatov za celotno življenjsko dobo aparatov, bi morali izdelati metode, s katerimi bi lahko preverjali kvaliteto vzdrževanja.

Za preizkušanje hidrantnih omrežij ima pooblastilo v skladu s pravilnikom o preizkušanju hidrantnih omrežij (Uradni list RS, št. 22/95) 146 izvajalcev. Zaradi pridobitve oziroma obnovitve pooblastila so bili opravljeni pregledi pri 13 izvajalcih. Pri pregledih je bilo ugotovljeno, da imajo izvajalci pogosto zastarelo opremo, največkrat pa manometri niso umerjeni in je točnost meritve vprašljiva. Pregledniki izdajajo tudi pozitivna potrdila, čeprav zahtevan pretok v hidrantnem omrežju ni dosežen.

3.9 PROBLEMATIKA PREDPISOV NA PODROČJU VARSTVA PRED POŽAROM IN IZDAJANJE SOGLASIJ

Zakon o graditvi objektov (ZGO-1, Uradni list RS, št. 110/02, 55/03 in 97/03 - odl. US: U-I-152/00-23) je uvedel, da investitorji sami pridobivajo soglasja od različnih soglasodajalcev. Pristojni soglasodajalec mora izdati soglasje v 15-ih oz. v 30-ih dneh, kar je odvisno od zahtevnosti objekta. Problem nastane takrat, ko soglasodajalec dobi v soglasje objekt, ki je gradbeno nezahteven, požarno pa zahteven. Zelo pogosto se v primerih, ko gre za požarno bolj zahteven objekt požarno soglasje izda šele po večkratnih dopolnitvah, popravkih in usklajevanjih z načrtovalcem študije in projektanti. Zaradi tega se postopek za izdajo soglasja podaljša, potrebno pa je tudi večje angažiranje inšpektorja.

Če projektne rešitve niso v skladu s soglasodajalčevimi projektnimi pogoji, se lahko odreče izdajo soglasja. Po starem zakonu o graditvi objektov je soglasodajalec soglasje zavrnil z negativnim soglasjem, po novem zakonu o graditvi objektov pa mora izdati odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na pristojno ministrstvo.

Zakon tudi ne dopušča izdajo soglasja s pogoji. Po ocenah inšpektorjev je izdajanje soglasij

sedaj še bolj zapleteno.

Študije požarne varnosti za požarno zahtevnejše objekte so običajno skupek najrazličnejših tujih predpisov, izdelovalci pa trdijo, da so tako s tehničnimi in ekonomsko primernejšimi ukrepi in rešitvami dosegli predpisano oz. višjo požarno varnost. Pri tem inšpektorji ugotavljajo, da izdelovalci študij iz različnih tujih predpisov povzamejo samo določila, ki navajajo ekonomsko bolj ugodno rešitev za investitorja, nikakor pa ne zagotavljajo zahtevane požarne varnosti objekta. Delno lahko krivdo za tako stanje pripišemo pomanjkanju oziroma zastarelosti predpisov za področje varstva pred požarom, na katerega že dolga leta opozarjamo pristojne.

Pri tehničnih pregledih se ugotavlja neodgovorno izvajanje nadzora v času gradnje, kar ima za posledico neustrezno vgrajeno in izvedeno pasivno in aktivno požarno zaščito.

Zelo velik problem v praksi predstavljajo tudi zastareli in neusklajeni predpisi s področja dimnikarske dejavnosti.

Zadnja leta se pojavlja trend poseganja drugih inšpekcij na področje požarne varnosti. Tako je v Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, nad katerim opravlja nadzorstvo inšpekcija dela, določeno, da je zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu tudi sprejemanje ukrepov za zagotavljanje požarnega varstva v skladu s posebnimi predpisi. Na podlagi tega zakona so bili sprejeti podzakonski akti, ki vsebujejo tudi požarnovarnostne ukrepe, katerih izvajanje nadzoruje inšpekcija dela. Zaradi tega problema smo že nekajkrat stopili v stik z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, vendar do rešitve še ni prišlo.

4 ZAŠČITA IN REŠEVANJE

4.1 INŠPEKCIJSKI PREGLEDI V OBČINAH

Na podlagi petega odstavka 46. člena in četrtega odstavka 38. člena zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami je bila v mesecu januarju 2002 izdana uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 3/02 in 17/02 - popr.). S to uredbo se določajo nosilci načrtovanja, vsebina, merila za izdelavo in način izdelave načrtov zaščite in reševanja ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja ob naravnih in drugih nesrečah. Ker je v njej določeno, da morajo občine in drugi državni organi pristojni za izdelavo načrtov zaščite in reševanja izdelati oziroma uskladiti načrte zaščite in reševanja s to uredbo v dveh letih oziroma ob nesrečah z nevarnimi snovmi v treh letih po njeni uveljavitvi, je inšpektorat zaradi tega izvedel le nekaj inšpekcijskih nadzorov v nekaterih manjših občinah. Nadzori so bili opravljeni z razgovori ter z vpogledom v posamezne dokumente. Poudarek je bil na pregledu organizacije sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, obstoječimi načrti zaščite in reševanja, ocene ogroženosti, usposobljenost in opremljenost sil za zaščito in reševanje, kategorizacija prostovoljnih gasilskih društev in področje njihovega delovanja ter zahtevki za ustrezno razporeditev pripadnikov sil za zaščito in reševanje.

Sprejet je bil tudi pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Ministrstva za obrambo in organov v sestavi, na podlagi katerega so bile opravljene tudi določene reorganizacije v ministrstvu. Za področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je pomembna reorganizacija uprav za obrambo in organiziranje izpostav uprave RS za zaščito in reševanje v trinajstih regijah v začetku leta 2003. Dejanska pomoč pri načrtovanju in vpliv izpostav uprave RS za zaščito in reševanje na stanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v občinah pa se bo verjetno že pokazal v tekočem letu.

4.1.1 UGOTOVITVE

1. Ugotovljeno je bilo, da so v občinah, kjer je stanje dokaj urejeno, delavci iz izpostav Uprave RS za zaščito in reševanje vložili veliko truda in naporov za vzdrževanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v regijah in občinah. Podatki kažejo, da je na območju posameznih izpostav Uprave RS za zaščito in reševanje stanje organiziranosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v občinah različno, saj se tudi občine na zelo različne načine odzivajo pri sodelovanju.
2. Stanje se na področju normativne ureditve v občinah v letu 2003 ni izboljšalo z ozirom na predhodno leto, občine še vedno nimajo ustreznih dokumentov o organiziranju in vodenju enot, služb ter drugih operativnih sestavov za zaščito reševanje in pomoč v občinah. Večina manjših občin čaka, da poteče rok uskladitve in izdelave načrtov zaščite in reševanja.
3. Ocene ogroženosti so v glavnem izdelane, vendar v večini še ne zajemajo analiz naravnih ter drugih danosti za nastanek naravne in druge nesreče z oceno možnega poteka in posledic nesreče s predlagano stopnjo zaščite pred nevarnostmi ter predlogom preventivnih ter drugih ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč. Le izjemoma se v občinah poslužujejo 46. člena zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, kjer lahko župan od delovnih organizacij zahteva, da morajo izdelati načrte zaščite in reševanja (ocene ogroženosti so podlage za izdelavo načrtov) ter na podlagi teh ocen izpopolniti svoje. Ocene ogroženosti so še izdelane tako, da ne služijo kot podlaga za izdelavo načrtov. V manjših občinah se z ocenami ogroženosti sploh ne ukvarjajo in so zadovoljni s tem, kar imajo. V nekaterih

občinah smatrajo, da so dobre in brezhibne, ker so jim jih naredili delavci Ministrstva za obrambo v preteklih letih in da jih ni potrebno izpopolniti, popraviti in jih kot takšne narediti uporabne. V tistih občinah, kjer so organizirane poklicne gasilske enote, so ocene ogroženosti zaradi nevarnih snovi praviloma slabše izdelane, saj jim (ne)izdelanost ocen ogroženosti na organizacijo poklicnih formacij več ne vpliva. Predlog stopnje zaščite pred nevarnostmi, predlog preventivnih ukrepov ter ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč ter odpravo posledic pa rešujejo v skladu z denarnimi zmožnostmi ter predlogi in utemeljitvami posameznikov. Izdelovalci ocen ogroženosti se le izjemoma pod svoje izdelke podpišejo. Na boljše se bo spremenilo pri ocenah ogroženosti zaradi industrijskih nesreč v drugi polovici leta 2004, ko bo potekel rok do katerega morajo povzročitelji tveganja poslati ministrstvu v potrditev končno varnostno poročilo in prilagoditi obstoječe vire tveganja zahtevam uredbe o ukrepih za zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami.

4. Načrti zaščite in reševanja, praviloma ne vsebujejo vseh elementov, ki jih zahtevajo (sedaj že neveljavni) predpisi in ne zagotavljajo učinkovitega ukrepanja ob naravnih in drugih nesrečah. Na boljše se bo spremenilo po 31. januarju 2004, ko poteče rok za uskladitev in izdelavo načrtov zaščite in reševanja z uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja. Ob nesrečah z nevarnimi snovmi pa bo verjetno boljše v drugi polovici leta 2004, ko bo potekel rok, do katerega morajo povzročitelji tveganja poslati ministrstvu v potrditev končno varnostno poročilo in prilagoditi obstoječe vire tveganja zahtevam uredbe o ukrepih za zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami. V načrtih v glavnem niso medsebojno urejeni dokumenti o obveščanju, opozarjanju in alarmiranju (s poudarkom na navodilu o obveščanju organov in organizacij, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč) in dokumenti o vodenju aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč (navodilo o ukrepanju ob nesreči).
5. Pogodbe o opravljanju javne gasilske službe v občinah so v večini sklenjene in podpisane, vendar so oblike in vsebine teh pogodb zelo različne. V manjših občinah še skoraj nikjer ni smiselno upoštevano 42 gasilskih enot širšega pomena, ki pokrivajo območja, za katera so ustanovljena, da opravljajo naloge zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi, naloge tehničnega reševanja ob nesrečah v cestnem prometu ter druge naloge zaščite in reševanja širšega pomena, opredeljene v uredbi o organiziranju, opremljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč. Ponekod gasilske zveze ali gasilska društva same pošiljajo podatke regijskim centrom za obveščanje, koga je potrebno ob nesreči obvestiti ter tudi sami določajo, kako je treba obveščati o intervencijah z izgovorom, da je to v skladu s principi vodenja v gasilski organizaciji, čeprav tega ni zaslediti v občinskih načrtih zaščite in reševanja. Potemtakem se vodenje intervencij ne more izvajati na podlagi operativnih planov, usklajenih z občinskimi načrti zaščite in reševanja. Vloga postopnosti vodenja in odločanja pri reševalnih akcijah je premalo poudarjena.
6. V vseh tistih manjših občinah, kjer za področje zaščite in reševanja nimajo zaposlenega ali za to področje določenega delavca, se z obstoječimi dokumenti na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ne zagotavlja v celoti organiziranega in usklajenega delovanja za preprečitev nesreč, reševanja oziroma zmanjšanje njihovih posledic. Izdelali so jih v preteklih letih ali pri njih sodelovali v glavnem delavci Ministrstva za obrambo po svojih najboljših močeh in so le delno uporabni, v praksi pa se sploh ne uporabljajo. Od Ministrstva za obrambo pričakujejo preveč, saj še vedno menijo, da jim ni potrebno opravljati nobenih nalog na navedenem področju, ker te naloge za njih opravlja ministrstvo. Reševanje v praksi v glavnem poteka po starem nenapisanem, očitno v praksi preverjenem ustaljenem načinu in to očitno zadovoljivo ali pa celo po nekih dokumentih, ki inšpektorjem niso bili pokazani, pa so jih izdelali prav tako delavci iz izpostav Ministrstva za obrambo. Dejansko bi bili načrti bolj uporabni, če bi bilo v njih opisano le dejansko stanje in ustaljeni

postopki v določeni lokalni skupnosti.

7. Na novo organizirane enote CZ so večinoma slabo opremljene in so le delno usposobljene. Načrti (programi) opremljanja enot z manjkajočo opremo, upoštevajoč merila za organiziranje in opremljanje posameznih sil za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih je predpisal minister za obrambo, v večini občin niso izdelani, če pa že so, jih ne upoštevajo, so na njih pozabili ali pa so izdelani preveč splošno in so kot takšni neuporabni. Le izjemoma imajo posamezne občine celovit pregled usposobljenosti pripadnikov posameznih sil, iz katerega bi bilo mogoče ugotoviti, kateri pripadniki posameznih enot so oziroma še niso usposobljeni in na podlagi katerih programov. Dokumenti o usposobljenosti pripadnikov enot in služb CZ obstajajo le za zadnji nekaj let.

4.1.2 PREDLOGI

Z ozirom, da se dveletni rok uskladitve in izdelave načrtov zaščite in reševanja določen v uredbi o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja končuje (razen za nesreče z nevarnimi snovmi), predlagamo, da se pri nadaljnjem razvoju sistema upoštevajo ugotovitve ter predlogi za izboljšanje stanja, ki jih navajamo v nadaljevanju.

1. V najkrajšem možnem času je potrebno določiti temeljne načrte za posamezne vrste nesreč, ki jih izdeluje več nosilcev načrtovanja, sploh pa če to vpliva na izdelavo ustreznih dokumentov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v občinah.
2. Predvsem je potrebno takoj izdelati tiste državne načrte za ukrepanje ob nesrečah s katerimi morajo posamezne občine imeti usklajene svoje načrte zaščite in reševanja. S tem bodo načrti zaščite in reševanja v vseh regijah izdelani po isti metodologiji in istih navodilih, brezhibno, dosledno, z upoštevanjem dejanskih možnosti, ki so trenutno na razpolago ter skladno z obstoječimi predpisi. Manjkajoča navodila, postopki in usmeritve bodo določena ter napisana. Temu nadalje sledi, da bodo morali biti posamezni državni in regijski načrti zaščite in reševanja usklajeni z načrti lokalnih skupnosti. Pri tem ne sme biti napak in nedorečenosti. Postopek načrtovanja bo lokalna skupnost lahko usklajevala nadalje z drugimi izvajalci zaščite in reševanja na njenem in širšem območju ter z operativnimi gasilskimi enotami. S tem bodo tudi vodje intervencij gasilskih enot in gasilski častniki seznanjeni s postopki, z dokumenti iz načrtov zaščite in reševanja ter izrazoslovjem. Tudi za to morajo biti primerno usposobljeni. Če teh elementov programi usposabljanj nimajo, jih je potrebno dopolniti in tudi izvajati.
3. Da bi se stanje priprav vseh, ki so odgovorni za izvajanje nalog zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi in nalog tehničnega reševanja ob nesrečah v cestnem prometu še izboljšalo, ni potrebno čakati z izdelavo ali uskladitev državnih in regijskih načrtov, da potečejo roki določeni v uredbah o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja ter o ukrepih za zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami.

4.2 INŠPEKCIJSKI PREGLEDI NA PODROČJU VARSTVA PRED UTOPI TVAMI

Pri inšpekcijskih pregledih je bilo v letu 2003 še vedno moč zaznati enoletni premor iz leta 2000 pri nadzoru nad kopališči, saj je do uveljavitve zakona o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00 in 110/01 - ZGO-1) navedeno področje v celoti pokrival Zdravstveni inšpektorat RS. Z uveljavitvijo tega zakona v sredini junija 2000, je inšpektorat pričel opravljati naloge inšpekcijskega nadzora tudi na tem področju v skladu s svojim delovnim področjem in

pooblastili.

Pripravljene so bile usmeritve za izvajanje inšpekcij na področju varstva pred utopitvami, ki so bile predstavljene vodjem izpostav inšpektorata na rednem posvetu. Da bi poenotili kriterije pri opravljanju inšpekcijskih pregledov, so bili izvedeni regijski posveti, katerih so se udeležile inšpektorice in inšpektorji izpostav inšpektorata, razmejene pa so bile tudi naloge med uradom glavnega inšpektorja in izpostavami inšpektorata. Vsako leto na strokovnih posvetih inšpektorjev analiziramo stanje za preteklo obdobje in pripravimo smernice za izvajanje inšpekcijskih nadzorov v okviru programa dela za tekoče leto.

V jeseni leta 2003 sta začela veljati še dva pravilnika na tem področju in sicer Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih (Uradni list RS, št. 88/03) ter Pravilnik o razvrstitvi kopališč in organizacijskih ukrepih za varstvo pred utopitvami (Uradni list RS, št. 88/03). V obeh pravilnikih je nadzorstvo nad izvajanjem določb dobro razdeljeno med pristojnostmi posameznih inšpektoratov in tudi na splošno sta dobro zasnovana, kar gre pripisati zasluge tudi posameznim delavcem Uprave RS za zaščito in reševanje. V praksi jih žal še nismo mogli v celoti preverili, sploh pa ne področja, ki določajo ukrepe na naravnih kopališčih.

V letu 2003 je bilo opravljenih 112 inšpekcijskih nadzorov kopališč. Glavne pomanjkljivosti, ugotovljene ob inšpekcijskih nadzorih kopališč, so:

- nezadostno število reševalcev iz vode,
- pomanjkljiva opremljenost mest opazovanja in reševalcev iz vode,
- nezadostna ali nepopolna oprema za reševanje iz vode.

Nezadostno število reševalcev iz vode je pomanjkljivost, ki je ugotovljena kar v velikem številu kopališč. Inšpektorat ocenjuje, da je to posledica neupoštevanja predpisanih kriterijev za določitev števila mest opazovanja in števila reševalcev iz vode ter tudi zaradi finančnih sredstev, ki jih je potrebno nameniti za plačilo reševalcev iz vode. Varčevanje na račun zadostnega števila reševalcev iz vode je očitna predvsem v naravnih kopališčih ob morju. Po izjavah upravljavcev kopališč je bilo v letu 2003 na razpolago manj reševalcev iz vode, še posebej pa jih je nemogoče dobiti sredi kopalne sezone.

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti so inšpektorji izdali odločbe, v posameznih primerih, ko ni bila zagotovljena prisotnost reševalcev iz vode, pa je bil izdan ukrep prepovedi obratovanja kopališča. V večini primerov so upravljavci kopališč odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili inšpektorji ob inšpekcijskem nadzoru, s čimer je bila zagotovljena večja varnost kopalcev.

V skladu s 23. členom zakona o varstvu pred utopitvami izdaja oziroma odvzema obratovalna dovoljenja za naravna kopališča inšpektor pristojen za zdravstvo, po predhodnem mnenju našega inšpektorata in Inšpektorata za okolje in prostor. Inšpektorat je izdal 10 mnenj k obratovalnim dovoljenjem za naravna kopališča in ti inšpekcijski nadzori v naravnih kopališčih so bili opravljeni skupaj z inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata RS. Zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti v posameznih primerih nismo izdali pozitivnega mnenja, zato pristojen zdravstveni inšpektor ni izdal obratovalnega dovoljenja. Nekateri upravljavci so vložili vloge za izdajo obratovalnega dovoljenja sredi oziroma proti koncu kopalne sezone oziroma po opravljenih inšpekcijskih pregledih v naravnih kopališčih. V letu 2003 je bilo izdanih manj predhodnih mnenj inšpektorata v postopkih k izdaji obratovalnih dovoljenj za naravna kopališča kot pa v preteklih letih. Po naših ocenah je v Sloveniji 20 naravnih kopališč. Temu vprašanju bo potrebno v naslednjem letu posvetiti več pozornosti. Predlagamo, da se pred začetkom kopalne

sezone v naravnih kopališčih izvede usklajevalni sestanek z upravljavci kopališč, z vsemi pristojnimi inšpekcijskimi službami in ostalimi, ki sodelujejo pri zagotavljanju varnosti na kopališčih ter opozori na glavne pomanjkljivosti iz prejšnjih sezon. S tem bi zagotovili pravočasno pridobitev vseh potrebnih dovoljenj, v času kopalne sezone pa bi inšpekcijske službe opravljale zgolj inšpekcijske nadzore.

4.3 NADZOR NAD IZVAJANJEM NADOMESTNE CIVILNE SLUŽBE IN 30-DNEVNEGA USPOSABLJANJA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

S spremembami in dopolnitvami zakona o vojaški dolžnosti - ZvojD (Uradni list RS, št. 18/1991, 37/1995 - odl. US, 74/95, 43/01 - odl. US: U-I-434/98-14, 86/02 in 108/2002) je pristojnosti v zvezi z določanjem služb in organizacij, v katerih se je opravljala nadomestna civilna služba, prevzelo v letu 2002 ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Tako so organizacije in službe, v katerih se je izvajala nadomestna civilna služba sodelovale z: Upravo RS za zaščito in reševanje v zvezi s pogodbami o izvajanju nadomestne civilne službe; Sektorjem za vojaške zadeve v zvezi z odmero za napotitev državljanov; Vojaško zdravstveno službo v zvezi s povračilom stroškov zdravstvenih storitev za državljane na služenju; Upravami za obrambo v zvezi s predčasno prekinitvijo služenja državljanov; Izpostavami za obrambo v zvezi z obveščanjem o začetku in koncu služenja, prerazporeditvijo in prekinitvijo služenja ter Inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, v čigar pristojnosti je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem nadomestne civilne službe in 30-dnevno usposabljanje za zaščito in reševanje.

V skladu z določili zakona o vojaški dolžnosti je bil dne 15.11.2002 v prostorih inšpektorata opravljen prevzem pristojnosti nadzora nad izvajanjem nadomestne civilne službe med predstavniki Sektorja za državljanska stanja Ministrstva za notranje zadeve in Inšpektorata RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami Ministrstva za obrambo. Pri prevzemu dolžnosti so predstavniki Ministrstva za notranje zadeve podali poročilo in predstavili posamezne postopke pri izvajanju inšpekcijskega nadzora v organizacijah v katerih se je izvajala nadomestna civilna služba. Predane so bile tudi še veljavne pogodbe o pogojih in obveznostih v zvezi z izvajanjem nadomestne civilne službe v organizacijah in službah, katere so bile sklenjene z Ministrstvom za notranje zadeve in temi organizacijami.

Po podpisu novih pogodb v mesecu februarju 2003 sklenjenih med Ministrstvom za obrambo ter z organizacijami in službami v katerih se je izvajala nadomestna civilna služba, smo začeli v mesecu marcu na podlagi letnega načrta z inšpekcijskim nadzorom v teh organizacijah in službah (v nadaljnjem tekstu: izvajalci). Izvajalci so bili izbrani na podlagi javnega razpisa že v letu 2002 s katerimi je bilo potem podpisanih 134 pogodb.

Opravljen je bilo 16 nenapovedanih inšpekcijskih nadzorov pri vseh tistih izvajalcih, kjer je bilo v obdobju inšpekcijskih nadzorov največ državljanov na opravljanju nadomestne civilne službe. Z inšpekcijskimi nadzori pa smo končali v začetku septembra, ko napotitev državljanov na služenje vojaškega roka ni bilo več. V upravah in drugih organih Ministrstva za obrambo nismo opravljali inšpekcijskega nadzora.

Namen inšpekcijskih nadzorov pri izvajalcih je bil preveriti izvrševanje predpisov, ki urejajo področje nadomestne civilne službe, ugotoviti stanje izvršenih obveznosti izvajalcev po odločbah ter po pogodbah o opravljanju nadomestne civilne službe sklenjenih z Ministrstvom za obrambo. Opravljeni so bili na podlagi enotne metodologije.

Inšpekcijski nadzori so bili opravljeni z razgovorom s prisotnimi osebami ter z vpogledom v posamezne dokumente. Opravljena je bila seznanitev z delovnimi mesti, kjer državljani opravljajo nadomestno civilno službo in pogovor z njimi s poudarkom na ugotavljanju izpolnjevanja obveznosti izvajalca.

Pri izvajalcih opravljanja nadomestne civilne službe smo preverjali obveznosti in naloge izvajalcev in odgovornih oseb, ki organizirajo, vodijo in nadzorujejo delo državljanov ter ugotavljali:

A. Naloge in obveznosti izvajalcev

- Ali je izvajalec imenoval odgovorno osebo, ki organizira in nadzoruje delo državljanov, ki opravljajo civilno službo in je pri izvajalcu redno zaposlen?
- Ali je izvajalec imenoval namestnika odgovorne osebe?
- Ali izvajalec zagotavlja celodnevno nastanitev za državljane in koliko se jih vozi domov?
- Ali izvajalec kljub možnosti nastanitve državljanov, glede na bližino prebivališč, zagotavlja pokritje sorazmernega dela stroškov prevoza na delo?
- Ali so se državljani pisno odpovedali pravici do nastanitve?
- Ali izvajalec zagotavlja možnost prehrane vsem državljanom?
- Ali so se državljani pisno odpovedali pravici do prehrane?
- Ali izvajalec opravlja čiščenje in pranje delovnih oblek državljanom?
- Ali so se državljani pisno odpovedali pravici do čiščenja in pranja delovnih oblek izvajalca?
- Ali izvajalec državljanom redno izplačuje stroške čiščenja in pranja delovnih oblek?
- Ali izvajalec ima program usposabljanja nadomestne civilne službe in tudi zagotavlja, da državljani izvajajo civilno službo v skladu s tem programom?
- Ali izvajalec ima program opravljanja nadomestne civilne službe za ves čas trajanja civilne službe?
- Ali izvajalec obvešča organe, pristojne za obrambne zadeve o času nastopa državljanov civilne službe v enem dnevu po začetku služenja?
- Ali vodi izvajalec evidenco stroškov za prehrano državljanov?
- Ali vodi izvajalec evidenco stroškov za nastanitev državljanov?
- Ali vodi izvajalec evidenco izplačanih žepnin državljanov?
- Ali vodi izvajalec evidenco izplačanih povračil državljanom (prevozni stroški za potrebe izvajalca med delovnim časom)?
- Ali izvajalec vodi evidenco stroškov za pranje in čiščenje oblek državljanov?
- Ali izvajalec vodi evidenco potnih stroškov državljanov za vrnitev v kraj stalnega prebivališča?
- Ali izvajalec vodi evidenco izstavljenih računov naročniku MORS?
- Ali je izvajalec opozoril državljane, da morajo biti računu priložene kopije napotnic zdravnika zaradi povrnitve stroškov, ki nastanejo kot razlika med osnovnim in dodatnim zdravstvenim zavarovanjem za bolezn, stanja in poškodbe, ki so nastale med opravljanjem nadomestne civilne službe?
- Ali izvajalec plačuje državljanom razlike stroškov med osnovnim in dodatnim zdravstvenim zavarovanjem in tudi zahteva povrnitev stroškov od Ministrstva za obrambo?
- Ali izvajalec hrani celotno dokumentacijo o poteku civilne službe za posameznega državljan na opravljanju civilne službe?

- Ali izvajalec zagotavlja, da ne izplačuje nagrad ali nudi drugih večjih ugodnosti, kot jih imajo vojaki med služenjem vojaškega roka?

B. Naloge in obveznosti odgovorne osebe izvajalca

- Ali odgovorna oseba pozna vrste del, ki jih lahko opravljajo državljani?
- Ali je odgovorna oseba seznanjena z zdravstveno sposobnostjo državljanov, za dela, ki jih opravljajo?
- Ali organizira, vodi in izvaja nadzor nad delom državljanov, ki opravljajo civilno službo?
- Ali vodi dnevnik usposabljanja državljanov?
- Ali vodi dnevno evidenco del in nalog, ki jih opravljajo državljani?
- Ali vodi evidenco dnevne prisotnosti državljanov (registracijske kartice)?
- Ali vodi evidenco dovoljenih izhodov državljanov?
- Ali vodi evidenco pisnih prošenj za izredno odsotnost državljanov?
- Ali vodi evidenco izredne odsotnosti državljanov?
- Ali vodi dokumentacijo o predlaganih disciplinskih postopkih državljanov?
- Ali vodi evidenco pisnih ocen in stopnjo usposobljenosti državljanov?
- Ali vodi evidenco o seznanjanju državljanov s področja ugovora vesti vojaški dolžnosti?
- Ali vodi evidenco o seznanjanju državljanov s področja varstva pri delu, ki velja za delavce pri izvajalcu?
- Ali vodi evidenco obvestil organom, pristojnim za obrambne zadeve o nastopu, oziroma po prenehanju civilnega služenja državljanov?

4.3.1 UGOTOVITVE

4.3.1.1 SPLOŠNE UGOTOVITVE

1. Pokazalo se je, da so inšpekcijski nadzori bili opravljeni pri izvajalcih, ki že vrsto let izvajajo usposabljanja nadomestne civilne službe. To se je pri samem nadzoru tudi poznalo, saj so imeli v večini primerov že pripravljeno dokumentacijo, iz katere je bilo moč razbrati, da so v večina primerih zahtevane evidence tudi vodili, ostale zahtevane dokumente pa ustrezno hranili. Za urejeno stanje gre zasluga predvsem tudi posameznim službam v Ministrstvu za obrambo, ki so v preteklosti dosledno zahtevale točno obračunavanje stroškov in urejenost dokumentacije. K urejenosti dokumentacije in doslednemu vodenju evidenc pri izvajalcih so po naši oceni prispevali tudi skupni inšpekcijski nadzori v letu 2002 z inšpektorjem iz Ministrstva za notranje zadeve, pristojnim za upravo, in predstavnikom Ministrstva za obrambo.
2. Kjer je bilo več državljanov na opravljanju nadomestne civilne službe na eni lokaciji, so se z njimi neposredno ukvarjali odgovorne osebe imenovane od izvajalcev. Tam je bila dokumentacija urejena in praviloma brez napak. Kjer pa so državljani opravljali nadomestno civilno službo pri izvajalcih na različnih lokacijah po vsej državi, pa je bila dokumentacija manj urejena ali pa celo zelo pomanjkljiva. Najslabše urejena dokumentacija je bila predložena ob inšpekcijskem nadzoru pri Karitas.
3. Pri pregledu izstavljenih računov Ministrstvu za obrambo o stroških državljanov v letošnjem letu je ugotovljeno, da so stroški namestitve, prevoza, žepnine, čiščenja in pranja oblek po dnevih in višini bili pravilno in točno obračunani.
4. Državljani so v pogovoru z inšpektorjem pri inšpekcijskem nadzoru v večini potrdili, da so seznanjeni s svojimi nalogami, pravicami in dolžnostmi. Zadovoljni so bili z namestitvami,

pranjem in čiščenjem delovnih oblek ter prehrano v kolikor so izvajalci to zagotavljali, drugače pa so bili zadovoljni tudi z drugimi pogoji opravljanja nadomestne civilne službe.

4.3.1.2 UGOTOVLJENE NEPRAVILNOSTI

1. Le posamezni izvajalci so opozorili državljane, da Ministrstvo za obrambo krije za državljane na opravljanju nadomestne civilne službe tudi stroške, ki so nastali kot razlika med osnovnim in dodatnim zdravstvenim zavarovanjem za bolezni, stanja ali poškodbe, ki so nastale med opravljanjem nadomestne civilne službe. Ker tega večina državljanov ni vedela, tega tudi niso od izvajalcev zahtevali. Računi za razliko stroškov med osnovnim in dodatnim zdravstvenim zavarovanjem za opravljene zdravstvene storitve niso bili predloženi ob inšpekcijskih nadzorih.
2. Nekateri izvajalci niso zagotavljali prehrane državljanom pri opravljanju nadomestne civilne službe, zato so jim izplačevali nadomestilo za prehrano (zveza paraplegikov, zveza društev za cerebralno paralizo) v višini 930 tolarjev na dan, kar je za normalno prehranjevanje s štirimi obroki v Ljubljani premalo. Le izjemoma so nekateri izplačali nekaj tolarjev več (zveza distrofikov).
3. V odmeri za napotitev so bile tudi organizacije, ki niso mogle zagotoviti nastanitve za državljane. Ti izvajalci so praviloma državljanom na opravljanju nadomestne civilne službe kupili mesečne vozovnice za prevoz z avtobusom ali pa izplačevali v višini zneska določenega v pogodbi, ki so ga dobili vrnjenega od Ministrstva za obrambo.
4. Državljeni, ki so opravljali nadomestno civilno služenje pri zvezah ali društvih, so si praviloma morali sami prati in čistiti delovne obleke.
5. Izvajalci praviloma niso imeli evidenc izplačanih potnih stroškov državljanov za vrnitev v kraj stalnega prebivališča po opravljenem nadomestnem civilnem služenju. Teh najcenejših potnih stroškov niso izplačevali državljanom in jih tudi niso zaračunavali Ministrstvu za obrambo, čeprav bi to morali izvajati (majhni zneski).

4.3.2 ZAKLJUČEK

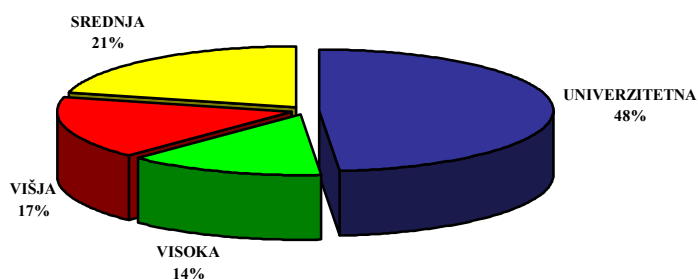
Zakon o vojaški dolžnosti določa, da se napotitve na opravljanje nadomestne civilne službe izvajajo najdlje do 30. 06. 2004. V začetku septembra 2003 je bila sprejeta odločitev, da se preneha z izvajanjem napotitev, državljani, ki so še bili na opravljanju nadomestne civilne službe, pa so morali dokončati služenje v trajanju sedmih mesecev. S tem je tudi Inšpektorat, v čigar pristojnosti je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem nadomestne civilne službe, končal z aktivnostmi na tem področju.

5 KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA

5.1 KADROVSKA STRUKTURA

V Inšpektoratu RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami je poleg glavnega inšpektorja in njegovega namestnika sistematiziranih 77 delovnih mest. Od tega 62 inšpektorjev in 15 strokovno tehničnih in administrativnih sodelavcev. Ob koncu leta 2003 je bilo zaposlenih 67 delavcev, in sicer 52 inšpektorjev in 15 strokovno tehničnih in administrativnih sodelavcev. Med zaposlenimi je 29 žensk in 38 moških.

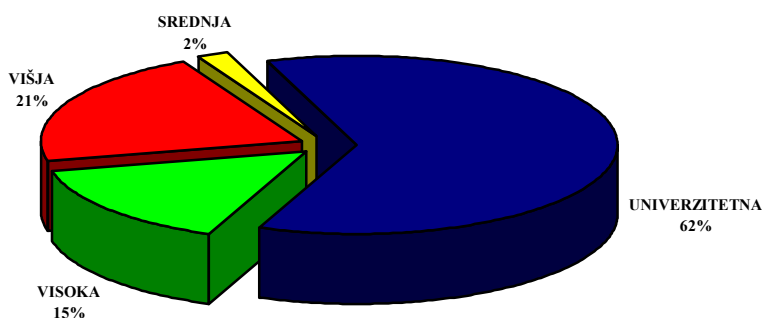
ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH GLEDE NA STOPNJO IZOBRAZBE

Izobrazbena struktura vseh zaposlenih kaže, da ima več kot polovica delavcev VII. stopnjo strokovne izobrazbe. Delež le-te se iz leta v leto povečuje.

Izobrazbena struktura inšpektorjev pa je naslednja: 32 jih ima univerzitetno izobrazbo, 8 visoko strokovno izobrazbo, 11 višjo strokovno izobrazbo, eden ima srednjo strokovno izobrazbo.

ŠTEVILO INŠPEKTORJEV GLEDE NA STOPNJO IZOBRAZBE

V letu 2003 se je upokojil en delavec, zaposlili pa smo sedem novih delavcev, od tega pet inšpektorjev in dva strokovno tehnična delavca. V letu 2003 smo uspeli zapolniti načrtovana delovna mesta, ki so bila nezasedena že dalj časa.

5.2 MATERIALNO STANJE

Inšpektorat se za opravljanje svoje redne dejavnosti financira iz proračuna Republike Slovenije v okviru Ministrstva za obrambo in ima v okviru sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot organ v sestavi, svoj finančni načrt. Iz razpoložljivih finančnih sredstev je namenjenih večino sredstev za osebne dohodke, materialne stroške in tekoče vzdrževanje opreme in vozil. Zelo malo pa je namenjenih za investicije, s katerim se nadomešča stara službena vozila za nova, manjši del pa za računalniško, birotehnično in pisarniško opremo. V letu 2003 smo nabavili dva službena vozila, 13 računalnikov s pripadajočo programsko opremo, 4 tiskalnike in 14 službenih bund za inšpektorje.

Z nepremičninami Inšpektorat ne razpolaga. Večino svojih poslovnih prostorov ima v prostorih, ki so last Ministrstva za obrambo, nekaj poslovnih prostorov pa ima v najemu. V najemu ima poslovne prostore za izpostave Celje, Maribor, Murska Sobota Nova Gorica in Posavje.

Inšpektorat ima svoj vozni park, ki obsega 35 službenih vozil. V letu 2003 sta bila nabavljena dva nova službena vozila.

V zvezi z informacijsko opremo še vedno ugotavljamo, da je Inšpektorat nezadovoljivo opremljen s strojno opremo, saj kljub temu, da razpolagamo z visokim številom računalnikov (69), enim notesnikom ter 28 tiskalniki, je večina računalnikov zastarelih, 17 računalnikov je s procesorjem 486 ali slabšim, 14 s procesorjem Pentium I, 4 s procesorjem Pentium II, 20 s procesorjem Pentium III ter 13 s procesorjem Pentium IV (1,8 GHz). V letu 2003 smo odpisali dva računalnika in sicer enega z 286 in enega s 386 procesorjem. Glede na usmeritve pristojne organizacijske enote za informatiko v MORS računalnikov s procesorji 286, 386 in 486 ne bodo več servisirali (vsi so primerni za odpis), saj za njih ni nadomestnih delov, računalnike tipa Pentium I pa le še izjemoma. Tako je trenutno za odpis takoj primernih 31 računalnikov. Zaradi zastarelosti opreme se na izpostavah ne moremo posluževati sodobnejših oblik poslovanja, saj vsi računalniki niso dovolj zmogljivi, da bi lahko uporabljali mrežne povezave, CD ROM ali pa Internet, na primer za pregled uradnih listov, kar bi pomenilo tudi cenejšo in racionalnejšo varianto. Oprema je zaradi zastarelosti tudi večkrat v okvari, kar posebno na izpostavah otežuje nemoteno poslovanje. Velik problem predstavljajo tiskalniki, saj se zaradi starosti (do osem let) pogosteje kvarijo, nadomestil pa nimamo.

Na računalnikih po izpostavah imamo nameščene Windows 3.1 in Word 6.0, v letu 2002 in 2003 smo uspeli za vsako izpostavo zagotoviti zmogljivejši računalnik z operacijskim sistemom Windows NT ter programskim paketom Office 2000. Na računalnikih v mreži v uradu glavnega inšpektorja imamo nameščen operacijski sistem Windows 2000 in programski paket Office 2000. Z vsemi izpostavami nismo povezljivi, prav tako v izpostavah nimamo zagotovljenega elektronskega poslovanja, čeprav je zakonodaja zahtevala, da bomo morali vzpostaviti elektronsko poslovanje s strankami do leta 2004 (Akcijski načrt e-uprave do leta 2004).

Od 14 lokacij imamo delovne postaje povezane v mrežo le v uradu glavnega inšpektorja in dve delovni postaji v Izpostavi Ljubljana. V uradu glavnega inšpektorja smo imeli do leta 2003 tudi edini priključek na Internet. V letu 2003 smo uspeli zagotoviti dostop do Interneta še trem izpostavam, za 10 izpostav bo potrebno zagotoviti potrebno strojno opremo. Posebno težavo pa seveda predstavljajo izpostave, ki razpolagajo le z eno telefonsko številko, ki je poleg govorne hkrati tudi telefaks linija. Take so tri izpostave. Zaradi tega bo v letu 2004 potrebno še pred uvajanjem internetnih povezav nadgraditi telefonske povezave vseh izpostav.

Ocenjena vrednost del za vzpostavitev mrežne in internetne povezave je preko 20 milijonov SIT,

kar ne vključuje nabave strojne opreme. Z nakupom le-te znesek naraste na 35 milijonov SIT, v kar pa seveda ni vključen strošek licenc. Pri tem je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da je za dostop do Interneta potreben poseben računalnik, ki zaradi varnosti poslovanja nikakor ne sme biti povezan v omrežje MORS ali ZiR.

Poleg nabave manjkajoče strojne in programske opreme, bi bilo nujno potrebno nabaviti tudi prenosne računalnike za delo inšpektorjev na terenu, kar poskušamo že nekaj let, vendar tega ni mogoče uresničiti zaradi vedno manjših finančnih sredstev. Urediti bi bilo potrebno notranjo in zunanjo informacijsko mrežo in nabaviti ustrezno opremo. Pomoč bi potrebovali tudi pri izdelavi določenih aplikacij in programov za hitrejše in učinkovitejše ter enotnejše delo. Tako smo uspeli šele konec leta 2002 zagotoviti zadovoljivo strojno opremo za namestitev programa "Delovodnik" na vseh naših izpostavah (dva računalnika smo pridobili na reverz od ministrstva za finance). Program v uradu glavnega inšpektorja uporabljamo od leta 2001. Z uporabo navedenega programa bomo pričeli z januarjem 2004 na vseh izpostavah. Opozoriti je potrebno na dejstvo, da je ministrstvo pričelo z uporabo programa "Dvor", ki pa zahteva kriptografsko zaščiteno mrežno povezavo iz oddaljenih lokacij. Potrebna finančna sredstva samo za primerno kriptografsko opremo presegajo dodatnih 10 milijonov SIT.

Nenazadnje pa je Vlada RS s sklepom št. 033-12/2001-14 z dne 12.6.2003 naložila Ministrstvu za notranje zadeve, da na podlagi tretjega odstavka 23. člena Uredbe o poslovanju organov javne uprave z dokumentarnim gradivom (Uradni list RS, št. 91/2001) predpiše aplikacijo SPIS kot obvezen način vodenja evidence o dokumentarnem gradivu za vse državne organe in kot priporočilo za ostale organe javne uprave. Aplikacijo SPIS naj bi pričeli uporabljati najkasneje do konca leta 2005.

Glede na 102. člen Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 82/1994, 44/1997, 87/1997, 13/1998 Odl.US: U-I-101/95, 33/2000 - odl. US: U-I-313/98, 87/2001, 47/2002, 67/2002 - popr., 110/2002, 97/2003 - odl. US: U-I-61/00-19), ki pravi, da za opravljanje upravnih in strokovnih zadev ministrstvo organizira enoten in avtonomen informacijski ter telekomunikacijski sistem, ki obsega tudi potrebe vojske, pa je potrebno ugotoviti, da direktne povezave tega sistema v druge sisteme niso mogoče. Zaradi tega se kaže potreba še po eni povezavi z zunanjim omrežjem. Tako bomo prisiljeni za delovne potrebe posamezne Izpostave zagotoviti najmanj tri neodvisne povezave: povezavo v omrežje MORS, povezavo v omrežje Internet in povezavo v omrežje HCOM (vladno omrežje) s samostojnimi računalniki.

6 USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

V letu 2003 je inšpektorat v skladu z letnim načrtom izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja izvajal več oblik izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja zaposlenih:

1. Organiziral in izvedel je dva strokovna letna posvet vseh delavcev inšpektorata;
2. izvedel je tri posvete za vodje izpostav;
3. inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami so se udeležili:
 - strokovnega posveta Požarna varnost v stavbah kulturne dediščine,
 - strokovnega posveta Zaščita in požarna varnost,
 - seminarja Kontrola dima v stavbah,
 - delavnice Projektiranje sistemov in naprav za kontrolo dima v stavbah;
4. posamezni inšpektorji so se udeležili oziroma sodelovali na več domačih in mednarodnih seminarjih, strokovnih delavnicah in posvetih:
 - seminarju o praktičnih primerih uporabe metod prepoznavanja nevarnosti in opredelitev tveganja zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami,
 - usposabljanju za programski paket Delovodnik za vodenje dokumentarnega gradiva, ki se ga je udeležilo 31 zaposlenih,
 - seminarju za pripravo na strokovni izpit iz poslovanja z dokumentarnim gradivom, vse administrativne sodelavke pa so pri Upravni akademije v Ljubljani opravile strokovni izpit iz poslovanja z dokumentarnim gradivom,
 - seminarju za pripravo na strokovni izpit za inšpektorja na Upravni akademiji Ljubljana, pet inšpektorjev je strokovni izpit za inšpektorja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v letu 2003 tudi opravilo,
 - usposabljanju za novo zaposlene,
 - seminarja Ukrepi in postopki za varovanje osebnih podatkov,
 - seminarja Javna naročila male vrednosti,
 - usposabljanja novo zaposlenih inšpektorjev,
 - predavanja dr. Johna L. Clarka Krizno upravljanje,
 - delavnice o obstojnih organskih onesnaževalcih v svetu in v Sloveniji;
5. ob delu za pridobitev ustrezne strokovne izobrazbe se je v letu 2002 izobraževalo 8 zaposlenih, eden je zaključil šolanje;
6. jezikovni tečaj po merilih SVS STANAG 6001 je v letu 2002 obiskovalo pet zaposlenih, štiri angleški jezik, eden nemški jezik; dva sta jezikovno izobraževanje zaključila, trije pa ga še nadaljujejo;
7. računalniških tečajev se je v letu 2003 udeležilo 37 zaposlenih.

Kljub relativno bogatemu izobraževalnemu programu pa ocenjujemo, da bo v naslednjih letih potrebno zagotoviti več finančnih sredstev strokovnemu usposabljanju inšpektorjev, kot tudi ostalih strokovnih delavcev inšpektorata. Za uspešno delo je nujno potreben dostop do informacij iz vseh področij dela inšpektorata, ne samo na zakonodajnem področju, temveč tudi na strokovno tehničnih področjih. S tem bi lahko zagotovili učinkovitejše preventivno ukrepanje in ne le odpravljanje pogosto tudi prevelikih posledic naravnih in drugih nesreč.

7 SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI

Delavci Inšpektorata so kot predavatelji sodelovali pri usposabljanju v programih Gasilske zveze Slovenije v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu. Kot vodje, člani in izpraševalci so sodelovali pri delu izpitnih komisij za serviserje gasilnikov, pooblaščenca za varstvo pred požarom, poklicne gasilce, inšpektorje za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in v komisiji za strokovne izpite pri Upravni akademiji Ministrstva za notranje zadeve. Inšpektorat sodeluje v predsedstvu in poveljstvu Gasilske zveze Slovenije, glavni inšpektor tudi kot stalni član slovenske delegacije nacionalnega komiteja mednarodne gasilske organizacije CTIF (International Technical Committee for the Prevention and Extinction of Fire).

Inšpektorji so sodelovali tudi v delovnih skupinah za izdelavo zakonskih in podzakonskih aktov, ki so jih imenovala druga ministrstva in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, in sicer pri pripravi zakona in pravilnikov o eksplozivih z Ministrstvom za notranje zadeve. Poleg tega sodelujemo pri izdelavi nove zakonodaje z Ministrstvom za okolje, prostor in energijo ter z Ministrstvom za gospodarstvo.

Nadaljevalo se je sodelovanje z Inštitutom za standardizacijo v tehničnem odboru USM/TC POO in USM/TC APZ pri sprejemanju novih standardov za pasivno in aktivno požarno zaščito.

Pri uvajanju evropske zakonodaje v naš pravni sistem je inšpektorat sodeloval v projektu Twinning project »Chemical safety - kemijska varnost« in sicer na naslednjih področjih:

- podprojekt Integriran kemijski nadzor, ki ga je vodilo Ministrstvo za zdravje in
- podprojekt za transpozicijo Evropske direktive 96/82 (Seveso II), ki ga je vodilo Ministrstvo za okolje, prostor in energijo.

Novo področje dela je bilo sodelovanje z Inšpekcijskim svetom in sicer so inšpektorji sodelovali v odboru za trg neživilskih proizvodov in sicer: v skupini za nadzor splošne varnosti proizvodov, v skupini za nadzor strojev in v skupini za nadzor osebne varovalne opreme Mitja Petek, v skupini za nadzor plinskih naprav ter v skupini za nadzor izdelkov za uporabo v potencialnih eksplozivnih okoljih Alenka Kus in v odboru za nadzor varnosti v objektih pa Milada Fabjan.

Na področju mednarodnega sodelovanja je glavni inšpektor kot član nacionalne delegacije 18. 9. 2003 sodeloval na letnem rednem zasedanju CTIF v Budimpešti. Na sestanku so se poleg organizacijskih zadev (volitve organov te mednarodne organizacije) obravnavali tudi programe za usposabljanje pripadnikov gasilskih organizacij za posamezne vrste nesreč.

Glavni inšpektor je 10. 10. 2003 vodil zasedanje podkomisije za varstvo pred požarom stalne mešane komisije za izvajanje sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in civilizacijskimi nesrečami. Na sestanku je bila obravnavana problematika požarov v naravnem okolju za leto 2003 v obeh državah, opredeljena regionalna vaja za leto 2004, ter obravnavana požarno varnostna problematika tunelov na avtocestah.

Na trilateralnem sestanku pristojnih za varstvo pred nesrečami Republike Hrvaške, Republike Madžarske in Republike Slovenije v Kapošvaru na Madžarskem, je v slovenski delegaciji sodeloval tudi glavni inšpektor za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na sestanku se je obravnavala dosedanja dejavnost treh držav na področju varstva pred naravnimi nesrečami in sprejet program za naslednje obdobje.

8 SKLEPNE UGOTOVITVE

Pri pregledih posameznih področij varstva pred požarom ugotavljamo:

1. Skladišča naftnih derivatov

Izpostavljena je problematika nepravilnega skladiščenja in uporabe nevarnih snovi. Inšpektorji rešujejo problematiko z ureditvenimi odločbami, vendar pri tem večkrat naletijo na ovire zaradi na eni strani pomanjkanja finančnih sredstev in na drugi zastarelih predpisov, ki ne upoštevajo današnjega stanja tehnike.

2. Gospodarski in javni objekti

Lastniki podjetij se zaradi finančnih težav težko odločajo za vlaganje sredstev v vzdrževanje in izboljšanje požarne varnosti. Na stanje požarne varnosti v veliki meri vplivajo tudi nenehne spremembe v dejavnosti, tehnoloških postopkih, spremembah v organiziranosti in lastništvu in s tem povezane racionalizacije, ki gredo dostikrat v škodo požarne varnosti. Razdrobljene dejavnosti se na obstoječih kompleksih, ki so prej predstavljali funkcionalno celoto, na novo razmejujejo tako glede lastništva, kot tudi uporabe objektov, naprav in uslug. Poleg tega se spremembe običajno izpeljejo brez ustreznih dovoljenj.

Pri rednem inšpekcijskem nadzoru inšpektorji ugotavljajo nepravilno skladiščenje, neredno vzdrževanje in izklapljanje sistemov aktivne požarne zaščite in gasilsko tehničnih sredstev, neizvajanje požarnih straž, slabo in neredno izvajanje izobraževanja in poučevanja delavcev o požarnovarnostnih ukrepih na delovnem mestu, itd.

Eden glavnih problemov v lesni industriji predstavljajo lakirnice in lakirne kabine, ki niso urejene po predpisih ali pa se predmeti lakirajo kar v prostorih, ki so namenjeni za strojno obdelavo lesa.

Glavni problem Slovenskih železnic so požari ob progah, ki jih povzroča muzejski vlak ali vlaki na progah Kozina - Koper, Divača - Sežana.

Zaradi gradnje velikih prodajnih kompleksov z velikimi požarnimi sektorji in zaradi uvajanja zahtevnejših tehnologij se pojavlja problem s preskrbo vode za gašenje požarov, ki je nezadostna. Zaradi tega problema si investitorji za takšne objekte ne morejo pridobiti uporabnega dovoljenja.

Specifično problematiko predstavljajo javni objekti, kjer prebiva ali se občasno zadržuje večje število ljudi, ki so bili zasnovani v preteklosti in ne odgovarjajo sodobnim zahtevam požarne varnosti. Rešitve zahtevajo večja investicijska vlaganja, zato se ta problematika le počasi rešuje. Izstopajoč po problematiki v tej kategoriji objektov je visoki objekt Kliničnega centra v Ljubljani, na kar opozarjamo že vrsto let.

3. Vzgojno varstveni objekti in šole

Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora v bolnišnicah, šolah in vrtcih, domovih za starejše občane, zdraviliščih ter podobno predstavljajo pereč problem starejši objekti, ki že po zasnovi ne zadovoljujejo niti minimalnih zahtev po zadovoljivi stopnji varstva pred požarom. V nekaterih od teh objektov se pomanjkljivosti, ugotovljene že pred leti, prepočasi odpravljajo. Vzrok je v zagotavljanju finančnih sredstev za sanacijo teh objektov.

4. Stanovanjski in nastanitveni objekti

V stanovanjskih objektih je največ problemov zaradi nedorečenosti glede razmejitve pravic in odgovornosti med lastniki, najemniki in upravniki. Ukrepanje inšpektorja je marsikdaj oteženo, ker se obveznosti o vzdrževanju, preurejanju in ravnanju s skupnimi napravami in

napeljavami ne nadzirajo po dejanski pristojnosti, oziroma se druge pristojne inšpekcije (zdravstvena, stanovanjska) izmikajo ukrepanju v teh zadevah. Eden od vzrokov, ki še dodatno zaplete ukrepanje, je veliko število zavezancev/strank.

Vzdrževanje sredstev za gašenje, električnih napeljav, naprav in opreme, kurilnih in dimovodnih naprav in napeljav je zelo problematično. V skupnih prostorih so nakopičeni razni gorljivi materiali, posode z vnetljivimi tekočinami, plinske jeklenke, na poteh pa razne ovire, ki ogrožajo varen umik. V nekaterih objektih so si stanovalci uredili naprave za ogrevanje na tekoče gorivo kar v kletnih prostorih, namenjenih za hrambo ozimnice. Običajno to storijo brez predpisanih dovoljenj. Kurilno olje je uskladiščeno v nasprotju s predpisi. Velik problem so intervencijske poti za gasilce, ki so zaparkirane in nedostopne.

5. Gasilski zavod Ravne

Pri reševanju položaja Gasilskega zavoda Ravne je s svojo strokovno pomočjo sodelovala tudi naša inšpekcija.

6. Pregledi organizacij, ki so pooblaščen za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite

Za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite je bilo pooblaščenih šest organizacij. V tekočem letu sta dve organizaciji obnovili pooblastilo, dve pa sta zaprosili za izdajo pooblastila. Pridobili ga še nista, ker postopek še traja. Mnenja smo, da širitev števila preglednikov ni potrebna, ker se pojavlja nelojalna konkurenca okoli cene storitev, inšpektorji pa nismo usposobljeni za nadzor kvalitete opravljenih pregledov.

7. Pregledi v organizacijah, ki so pooblaščen za izvajanje požarnega varovanja

V skladu s pravilnikom o pogojih za izvajanje požarnega varovanja (Uradni list RS, št. 64/95) ima pooblastilo 43 izvajalcev. V tekočem letu je obnovilo pooblastilo deset izvajalcev. V postopku obnovitve pooblastila je bil pri njih opravljen inšpekcijski nadzor. V organizacijah za izvajanje požarnega varovanja je v preteklem obdobju prišlo tudi do več reorganizacij in kadrovskih sprememb, ki niso bile pravočasno sporočene Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, tako da so pooblastila netočna.

8. Pregledi pri vzdrževalcih gasilnikov in preizkuševalcih hidrantnih omrežij

V skladu s pravilnikom o minimalnih tehničnih in drugih pogojih za vzdrževanje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov (Uradni list RS, št. 22/95) ima pooblastilo 163 izvajalcev. V tekočem letu so bili opravljeni inšpekcijski pregledi opreme v zvezi s pridobitvijo oziroma obnovitvijo pooblastila pri 29 vzdrževalcih. Pregledi so po našem mnenju nepopolni, ker pregledujemo samo popolnost opreme in način vodenja evidence, ne pregledujemo pa kvalitete vzdrževanja, ker je zaradi obsežnosti pregledanih gasilnikov praktično nemogoče (ocenjujemo, da letno pregledajo vzdrževalci čez 200.000 gasilnikov) pa tudi inšpektorji za to niso usposobljeni.

Za preizkušanje hidrantnih omrežij ima pooblastilo v skladu s pravilnikom o preizkušanju hidrantnih omrežij (Uradni list RS, št. 22/95) 146 izvajalcev. Zaradi pridobitve oziroma obnovitve pooblastila so bili opravljeni pregledi pri 13 izvajalcih. Pri pregledih je bilo ugotovljeno, da imajo izvajalci pogosto zastarelo opremo, največkrat pa manometri niso umerjeni in je točnost merjenja vprašljiva. Pregledniki izdajajo pa tudi pozitivna potrdila, čeprav zahtevan pretok v hidrantnem omrežju ni dosežen.

9. Problematika predpisov na področju varstva pred požarom in izdajanje soglasij

Zakon o graditvi objektov je uvedel, da investitorji sami pridobivajo soglasja od različnih soglasodajalcev. Pristojni soglasodajalec mora izdati soglasje v 15-ih oz. v 30-ih dneh, kar je odvisno od zahtevnosti objekta. Zelo pogosto se v primerih, ko gre za požarno bolj zahteven

objekt požarno soglasje izda šele po večkratnih dopolnitvah, popravkih in usklajevanjih z načrtovalcem študije in projektanti. Postopki za izdajo soglasja se tako običajno podaljšujejo v primerih gradbeno nezahtevnih, a z vidika požarne varnosti zahtevnih objektih. Če projektne rešitve niso v skladu s soglasodajalčevimi projektnimi pogoji, se lahko odreče izdajo soglasja. Po starem zakonu o graditvi objektov je soglasodajalec soglasje zavrnil z negativnim soglasjem, po novem zakonu o graditvi objektov pa mora izdati odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na pristojno ministrstvo. Zakon tudi ne dopušča izdajo soglasja s pogoji. Po ocenah inšpektorjev je izdajanje soglasij sedaj še bolj zapleteno.

Študije požarne varnosti za požarno zahtevnejše objekte so običajno skupek najrazličnejših tujih predpisov, izdelovalci pa trdijo, da so tako s tehničnimi in ekonomsko primernejšimi ukrepi in rešitvami dosegli predpisano oz. višjo požarno varnost. Pri tem inšpektorji ugotavljajo, da izdelovalci študij iz različnih tujih predpisov povzamejo samo določila, ki navajajo ekonomsko bolj ugodno rešitev za investitorja, nikakor pa ne zagotavljajo zahtevane požarne varnosti objekta. Delno lahko krivdo za tako stanje pripišemo pomanjkanju oziroma zastarelosti predpisov za področje varstva pred požarom, na katerega že dolga leta opozarjamo pristojne.

Pri tehničnih pregledih se ugotavlja neodgovorno izvajanje nadzora v času gradnje, kar ima za posledico neustrezno vgrajeno in izvedeno pasivno in aktivno požarno zaščito.

Zelo velik problem v praksi predstavljajo tudi zastareli in neusklajeni predpisi s področja dimnikarske dejavnosti.

Zadnja leta se pojavlja trend poseganja drugih inšpekcij na področje požarne varnosti. Tako je v Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, nad katerim opravlja nadzorstvo inšpekcija dela, določeno, da je zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu tudi sprejemanje ukrepov za zagotavljanje požarnega varstva v skladu s posebnimi predpisi. Na podlagi tega zakona so bili sprejeti podzakonski akti, ki vsebujejo tudi požarnovarnostne ukrepe, katerih izvajanje nadzoruje inšpekcija dela. Zaradi tega problema smo že nekajkrat stopili v stik z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, vendar do rešitve še ni prišlo.

Na področju zaščite in reševanja pri inšpekcijskih ugotavljam:

1. V občinah

Stanje na področju normativne ureditve se v glavnem iz leta v leto izboljšuje, vendar nekaj občin še vedno nima ustreznih dokumentov o organiziranju in vodenju enot, služb ter drugih operativnih sestavov za zaščito reševanje in pomoč v občini. Ocene ogroženosti so v glavnem izdelane, vendar v večini ne zajemajo analiz naravnih ter drugih danosti za nastanek naravne in druge nesreče z oceno možnega poteka in posledic nesreče s predlagano stopnjo zaščite pred nevarnostmi ter predlogom preventivnih ter drugih ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč.

V manjših občinah, kjer za področje zaščite in reševanja nimajo zaposlenega ali za to področje določenega delavca, se z obstoječimi načrti zaščite in reševanja ne zagotavlja v celoti organiziranega in usklajenega delovanja za preprečitev nesreč, reševanja oziroma zmanjšanje njihovih posledic. Na novo organizirane enote Civilne zaščite so večinoma slabo opremljene in so le delno usposobljene. Načrti (programi) opremljanja enot z manjkajočo opremo, upoštevajoč merila za organiziranje in opremljanje posameznih sil za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih je predpisal minister za obrambo, v večini občin niso izdelani, če pa že so, jih ne upoštevajo ali pa so izdelani preveč splošno in so kot takšni neuporabni. Le izjemoma imajo posamezne občine celovit pregled usposobljenosti pripadnikov posameznih sil, iz katerega bi bilo mogoče ugotoviti, kateri pripadniki posameznih enot so oziroma še

niso usposobljeni in na podlagi katerih programov. Dokumenti o usposobljenosti pripadnikov enot in služb Civilne zaščite obstojajo le za zadnji nekaj let.

2. Na področju varstva pred utopitvami

Glavne pomanjkljivosti ugotovljene ob inšpekcijskih nadzorih kopališč so: nezadostno število reševalcev iz vode, pomanjkljiva opremljenost mest opazovanja in reševalcev iz vode in nezadostna ali nepopolna oprema za reševanje iz vode.

V jeseni leta 2003 sta začela veljati dva pravilnika na tem področju in sicer Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih (Uradni list RS, št. 88/03) ter Pravilnik o razvrstitvi kopališč in organizacijskih ukrepih za varstvo pred utopitvami (Uradni list RS, št. 88/03). V obeh pravilnikih je nadzorstvo nad izvajanjem določb dobro razdeljeno med pristojnostmi posameznih inšpektoratov in tudi na splošno sta dobro zasnovana. V praksi jih žal še nismo mogli v celoti preveriti, sploh pa ne področja, ki določajo ukrepe na naravnih kopališčih.

Pred začetkom kopalne sezone v naravnih kopališčih bi bilo potrebno izvesti usklajevalni sestanek z upravljavci kopališč, z vsemi pristojnimi inšpekcijskimi službami in ostalimi, ki sodelujejo pri zagotavljanju varnosti na kopališčih ter opozoriti na glavne pomanjkljivosti iz prejšnjih sezon.

3. Na področju nadzora nad izvajanjem nadomestne civilne službe in 30-dnevnega usposabljanja za zaščito in reševanje

S spremembami in dopolnitvami zakona o vojaški dolžnosti - ZvojD (Uradni list RS, št. 18/1991, 37/1995 - odl. US, 74/95, 43/01 - odl. US: U-I-434/98-14, 86/02 in 108/2002) je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem nadomestne civilne službe in 30-dnevnim usposabljanjem za zaščito in reševanje v pristojnosti inšpektorata. V mesecu marcu smo začeli na podlagi letnega načrta z inšpekcijskim nadzorom v organizacijah in službah, v katerih se je izvajala nadomestna civilna služba. Izvajalci so bili izbrani na podlagi javnega razpisa že v letu 2002. Med njimi in ministrstvom za obrambo je bilo podpisanih 134 pogodb.

Opravljen je bilo 16 nenapovedanih inšpekcijskih nadzorov pri vseh tistih izvajalcih, kjer je bilo v obdobju inšpekcijskih nadzorov največ državljanov na opravljanju nadomestne civilne službe. Z inšpekcijskimi nadzori pa smo končali v začetku septembra, ko napotitev državljanov na služenje vojaškega roka ni bilo več. V upravah in drugih organih Ministrstva za obrambo nismo opravljali inšpekcijskega nadzora.

Pri izvajalcih, ki so že vrsto let izvajali usposabljanja nadomestne civilne službe, ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Pri izvajalcih, kjer je bilo več državljanov na opravljanju nadomestne civilne službe na eni lokaciji, je bila dokumentacija urejena in praviloma brez napak. Kjer pa so državljani opravljali nadomestno civilno službo pri izvajalcih na različnih lokacijah po vsej državi, pa je bila dokumentacija manj urejena ali pa celo zelo pomanjkljiva.

Posamezni izvajalci niso zagotavljali prehrane državljanom pri opravljanju nadomestne civilne službe, zato so jim izplačevali nadomestilo za prehrano v višini 930 tolarjev na dan, kar je za normalno prehranjevanje s štirimi obroki v Ljubljani premalo. Le izjemoma so nekateri izplačali nekaj tolarjev več. Izvajalci, ki niso mogli zagotoviti nastanitve za državljane, so jim praviloma državljanom kupili mesečne vozovnice za prevoz z avtobusom ali pa izplačevali v višini zneska določenega v pogodbi, ki so ga dobili vrnjenega od Ministrstva za obrambo.

Nekateri izvajalci niso imeli evidenc izplačanih potnih stroškov državljanov za vrnitev v kraj stalnega prebivališča po opravljenem nadomestnem civilnem služenju. Teh najcenejših potnih stroškov niso izplačevali državljanom in jih tudi niso zaračunavali Ministrstvu za

obrambo, čeprav bi to morali izvajati.

Zakon o vojaški dolžnosti določa, da se napotitve na opravljanje nadomestne civilne službe izvajajo najdlje do 30. 6. 2004. V začetku septembra 2003 je bila sprejeta odločitev, da se preneha z izvajanjem napotitev, državljani, ki so še bili na opravljanju nadomestne civilne službe, pa so morali dokončati služenje v trajanju sedmih mesecev. S tem je tudi Inšpektorat, v čigar pristojnosti je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem nadomestne civilne službe, končal z aktivnostmi na tem področju.

9 PRELOGI ZA IZBOLJŠANJE STANJA

Zaradi dejstva, da smo v preteklih letih našega dela preživljali vztrajno krčenje proračunskih sredstev inšpektorata, smo prispeli do izjemno težkega materialno-tehničnega stanja opreme in sredstev, ki nujno zahteva posodobite praktično vse opreme, tako za redno delo izpostav, kot tudi za redno delo inšpektorjev ter administrativnega osebja.

Za redno delo izpostav potrebujemo velika finančna sredstva na informacijsko telekomunikacijskem področju, za redno delo inšpektorjev potrebujemo izdatna finančna sredstva za različno osebno zaščitno opremo (za delo na različnih terenih, v zgradbah, v različnih vremenskih pogojih) ter opremo za nadzor terena (npr. v času razglašene velike požarne ogroženosti naravnega okolja kot so daljnogledi, fotoaparati). Za delo administrativnega osebja pa je potrebno zagotoviti tako ustrezne kadrovske, kot tudi materialno - tehnične pogoje (fotokopirni stroji, ustrezni računalniška oprema, osnovna pisarniška oprema).

Toda vse naštetu ne predstavlja tako velikih ovir, kot jih predstavljajo zastareli predpisi na področju naših pristojnosti. Zato pozivamo k izdaji manjkajočih podzakonskih predpisov, katerim rok za izdajo je že potekel, predvsem s področja zakona o graditvi objektov ter zakonom o urejanju prostora, medsebojna uskladitev predpisov s področja graditve objektov, varstva pred požarom in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, posodobiti je potrebno predpise s področja dimnikarstva, predpise s področja varstva pred požarom in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ravno tako zahtevajo posodobitev predpisi s področja tehničnih predpisov, ki še vedno veljajo v slovenski zakonodaji, uveljavljajo oziroma uzakonjajo pa stare standarde, ki ne dosegajo novih dognanj na tehnološko-tehničnem področju varstva pred požarom.

Da bi izboljšali obstoječe stanje na področju zaščite in reševanje v lokalnih skupnostih, predlagamo aktivno vključevanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, v smislu preventivnega delovanja na področju obveščanja, seznanjanja in ozaveščanja gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij z njihovimi obveznostmi na področju zaščite in reševanja. Na ta način bi inšpektorat pridobil dragoceno pomoč na terenu, saj ugotavljamo, da se naša nadzorstvena funkcija manjša in nastopamo čedalje bolj kot svetovalci v okviru naših pristojnosti. Pogosto pa nastopamo tudi svetovalci na področjih, za katera so pristojna druga ministrstva.

Ob tem je potrebno ugotoviti, da ostali inšpektorati posegajo na naša področja dela, kot je to v primeru zakona o varnosti in zdravju pri delu - ZVZD (Uradni list RS št. 56/99 in 64/2001), nad katerim opravlja nadzorstvo inšpekcija dela. V tem zakonu je določeno, da je zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu tudi sprejemanje ukrepov za zagotavljanje požarnega varstva v skladu s posebnimi predpisi. Na podlagi tega zakona so bili sprejeti podzakonski akti, ki vsebujejo tudi požarnovarnostne ukrepe, katerih izvajanje nadzoruje inšpekcija dela. Zaradi tega morata pristojni ministrstvi najti ustrezno rešitev v uskladitvi pristojnosti.

Nenazadnje pa bi v bližnji prihodnosti želeli zapolniti manjkajoča delovna mesta ter pridobiti manjkajoči administratorki v dveh izpostavah.

BOGOMIR ZUPANČIČ
GLAVNI INŠPEKTOR